

ЗМІСТ

Засідання сімдесят друге
(П'ятниця, 12 липня 2019 року)

Година запитань до Уряду	...2
Відхилення проекту Постанови Верховної Ради України «Про скасування рішення Верховної Ради України від 11 липня 2019 року про прийняття в цілому проекту Виборчого кодексу України»	...36
Оголошення запитів народних депутатів України	...47
Виступи народних депутатів України у зв'язку з невдоволенням відповіддю на депутатський запит	...55
Виступи народних депутатів України з різних питань	...58
Виступ Голови Верховної Ради України А.В. ПАРУБІЯ з нагоди закриття десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання	...74
Виступ Прем'єр-міністра України В.Б. ГРОЙСМАНА з нагоди закриття десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання	...80

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ СІМДЕСЯТ ДРУГЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
12 липня 2019 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку! Прошу всіх заходити до залу і підготуватися до реєстрації.

Прошу провести реєстрацію. Прошу зареєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 177 народних депутатів. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим (*Шум у залі*).

Колеги, ви погано читаєте Регламент. Так, можна відкривати засідання, і я оголосив його відкритим. Будь ласка, займайте робочі місця. Навіть якби був один депутат, засідання було б відкрито.

Сьогодні день народження у наших колег Євгена Сергійовича Дейдея, вітаємо Євгена з днем народження, і Павла Олександровича Різаненка. Вітаємо з днем народження! (*Оплески*).

Хочу наголосити... (*Шум у залі*). Колеги, є вимоги ще раз провести реєстрацію. Проведу ще раз, добре. Будь ласка, прошу всіх підготуватися до реєстрації. Прошу заходити до залу. Готові, так? Прошу зареєструватися для участі в засіданні. Будь ласка, реєструємося.

Зареєструвалися 203 народні депутати. Динаміка висока. Колеги, я наголошую ще раз: засідання розпочинається за будь-якої кількості народних депутатів, але якщо є бажання, я ще раз проведу реєстрацію. Будь ласка, колеги, зайдіть до залу. Прошу всіх зайти до залу. Колеги, поверніться з лож до залу для реєстрації.

Колеги, прошу зареєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 217 народних депутатів. Колеги, давайте вже доб'ємо до 226. Будь ласка, запросіть всіх до залу. Прошу секретаріат запросити всіх народних депутатів до залу, уже 10 година 10 хвилин.

Отже, колеги, запросіть, будь ласка, до залу народних депутатів. Заходьте до залу, уже робота починається. Колонами заходять народні депутати, скоро треба буде стільчики доставляти, не буде місць.

Колеги, прошу приготуватися до реєстрації. Прошу зареєструватися. Реєструємося.

У сесійному залі зареєструвалися 229 народних депутатів. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

У засіданні Верховної Ради України беруть участь члени уряду на чолі з віце-прем'єр-міністром – міністром регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадієм Григоровичем Зубком. Привітаймо наш уряд. Вітаємо, колеги! *(Оплески)*.

До виступу від Кабінету Міністрів запрошується Геннадій Григорович Зубко. Будь ласка.

ЗУБКО Г.Г., віце-прем'єр-міністр України – міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Шановні народні депутати! Насамперед я хочу привітати найвідповідальніших народних депутатів України, які зараз присутні в залі, і найвідповідальніших українців, які сьогодні слухають та дивляться нас на українськомовному державному і недержавному телебаченні. Зараз я хотів би просто проанонсувати, що сьогодні під час свого виступу зроблю невеличку провокацію. Тому уважно слухайте, дивіться і матимете можливість першими дізнатися, якою ми бачимо нашу європейську незалежну Україну в майбутньому.

Хочу почати свій виступ з подяки, з якою звертаюся до нинішнього складу Верховної Ради, яка приймала важливі для України закони, зокрема про реформи, які вже працюють, дають результат, створюють систему, в якій сьогодні живуть і працюють українці і мають можливість складати стратегію розвитку, планувати своє майбутнє і майбутнє своїх дітей. Я просто хочу сказати, що Верховна Рада восьмого скликання прийняла закони, запровадила реформи, які дають змогу нам сьогодні управляти майбутнім нашої держави.

Декілька слів скажу саме про реформу децентралізації, бо вважаю, що це та реформа, яка докорінно змінює систему менеджменту в країні, переводить Україну від радянської системи

централізованого управління, яка існувала 25 років, до імплементації європейських стандартів в управлінні – демократичності, субсидіарності та відповідальності влади.

Сьогодні я не буду показувати вам великі презентації, які завжди показую, хочу продемонструвати три слайди, з яких ви дізнаєтеся, в якій системі сьогодні живуть наші 924 об'єднані територіальні громади (це вже після 30 червня, коли додатково 66 об'єднаних громад пішли на вибори), які вже мають можливість працювати в новій системі менеджменту. А це означає, що вони мають фінанси, мають ресурс, мають можливість формувати стратегію свого розвитку, управляти своїм майбутнім.

Найголовніше, я хотів би ще раз наголосити, що в такій системі вже живуть 70 відсотків українців. Це українці, які проживають в об'єднаних територіальних громадах, в містах обласного значення та в обласних центрах. Це та система менеджменту, яка працює на всій європейській частині світу. І я хотів би ще раз підкреслити, для нас дуже важливо, що саме в цій системі працюють усі секторальні реформи – у сферах освіти, охорони здоров'я (первинна ланка), надання нових адміністративних послуг, нового соціального захисту. Це реформа, яка дає можливість подивитися в майбутнє європейської незалежної України.

Будь ласка, покажіть наступний слайд. Зеленим позначено ті громади, які є абсолютно спроможними і на сьогодні вже не отримують базової дотації, а віддають реверсні дотації. Синім – ті громади, які створені, які працюють, які мають прямі бюджетні відносини і можуть планувати своє життя (*Шум у залі*). Думаю, у вас буде можливість поставити запитання, я на всі відповім, до глибини останньої громади і останнього управління.

Бачу, що сьогодні саме реформа децентралізації викликає жвавий інтерес. Хочу ще раз подякувати народним депутатам, які долучилися до прийняття дуже важливих законів і свого часу сформували коаліцію. Це фракції БПП, «Народний фронт», Радикальної партії, Об'єднання «Самопоміч», «Батьківщина». Я дякую позафракційним депутатам, які підтримали цю реформу і також за неї голосували.

І хотів би ще на одному моменті зупинитися, переходячи до перспективних планів. На жаль, я не побачив у виборчих списках політичних партій, які балотуються сьогодні до парламенту,

у прохідній частині, голів об'єднаних територіальних громад. Можу сказати, що це саме ті нові обличчя, за які повинна боротися кожна політична партія. Це люди, які дійсно знають, як створювати умови, як управляти громадою, як вирішувати питання і як здобувати довіру людей на місцях. Думаю, що під час наступних парламентських виборів буде боротьба саме за тих людей, які сьогодні є головами об'єднаних територіальних громад. А можливо, голови об'єднаних громад створять свою політичну силу, яка піде до парламенту, здобуде довіру українців і зможе проводити, розвивати майбутнє України. Я не можу зараз ні за кого агітувати, але хочу звернутися до виборців: якщо ви бачите у себе на округах голову об'єднаної територіальної громади, який сьогодні балотується до Верховної Ради України, будь ласка, підтримайте. Це люди, які точно знають, як управляти громадою і як у майбутньому управляти державою.

Тому я ще раз хочу сказати: ми не зупиняємося. Я і моя команда, яка включає не лише спеціалістів і професіоналів з нашого міністерства, а й українських експертів, міжнародних експертів, народних депутатів з нашого профільного комітету. Хочу окремо подякувати профільному комітету за ту наполегливу роботу, яка проводилася, завдяки якій приймалися закони.

З наступного тижня ми починаємо консультації з кожною політичною силою, яка виявить бажання, щодо реформи децентралізації, її стану, викликів, майбутньої маршрутною карти, що саме потрібно буде зробити майбутньому парламенту, щоб приймати рішення, які дадуть можливість не лише завершити процес об'єднання, а й говорити про секторальні реформи, про процес передачі повноважень, про зміни до Конституції, про прийняття нового Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування», про новий адміністративно-територіальний устрій, про нову систему координат, яка дозволить управляти в майбутньому європейською Україною.

Тому запрошуємо всі політичні сили з наступного тижня подавати заявки. Ми готові зустрічатися, переконувати, доводити і, найголовніше, очікуємо, що в майбутньому парламенті в новій коаліційній угоді буде складена саме та маршрутна карта, яка дасть можливість здійснити реформу децентралізації абсолютно європейської моделі та довести її успішність не лише в Україні, а й у світі. Тому що сьогодні саме реформа децентралізації має особливу українську модель, що

враховує найкращий досвід європейських країн: Естонії – щодо електронного урядування, Швеції – щодо бюджетування, Франції – щодо державного управління і служби в органах місцевого самоврядування, Польщі – щодо адміністративно-територіального устрою, Німеччини – щодо енергоефективності і залучення планування територій громад. Я можу про кожну країну детально розповісти, який її досвід закладено в українську модель реформи децентралізації.

Проте ще раз хотів би повернутися до цього складу парламенту і поділитися, що на сьогодні практично 82 відсотки території України покриті перспективними планами. Це означає, що Україна давно готова переходити від добровільного об'єднання до завершення цієї реформи, до можливості проведення у 2020 році місцевих виборів, які поставлять крапку в об'єднанні, на яких буде обрано голів об'єднаних територіальних громад, сформовано базовий регіональний рівень, субрегіональний рівень, і таким чином Україна буде виведена на орбіту європейських держав, що формує своє майбутнє.

Ще один момент. Хочу сказати, що закони, проекти яких вносилися нашою командою до парламенту в 2015 році, – щодо добровільного об'єднання громад, щодо міжмуніципального співробітництва, щодо приєднання громад, щодо перерозподілу повноважень, щодо можливості спрямування фінансів на місцевий рівень, щодо посилення повноважень і можливостей управління, – також дають результати. Можу повідомити, що за два квартали 2019 року місцеві бюджети знову зросли і на сьогодні становлять 139 мільярдів гривень. Це означає, що ми можемо вийти на рівень 290 мільярдів гривень бюджетів місцевих громад на кінець 2019 року, і це буде рекорд порівняно з минулим роком, коли цей обсяг становив 234 мільярди, та абсолютний рекорд за всі часи існування України.

Ще раз хотів би зупинитися на тому, що саме Верховна Рада цього скликання, приймаючи дуже важливі закони щодо децентралізації, на жаль, не змогла також прийняти закони, які для нас дуже важливі та необхідні, – про службу в органах місцевого самоврядування, про засади адміністративно-територіального устрою, про передачу повноважень щодо розпорядження земельними ресурсами місцевому самоврядуванню. Це можливість залучення інвестицій, можливість розвитку.

І найголовніше. Якщо перелічити всі ті можливості, які ми бачимо в місцевому самоврядуванні, то я можу сказати, що вони разом із секторальними реформами працюють тільки на одну ціль, яка називається «людський розвиток». Це ціль, яка дає можливість побудувати абсолютно якісні умови для *human development* в Україні (щоб це чули і наші європейські партнери), щоб людина могла здобути справжню, якісну освіту, отримати якісні медичні послуги, якісні адміністративні послуги, соціальний захист і користуватися інфраструктурою, яка дає їй можливість подивитися на європейські стандарти.

Ми разом з нашою великою командою відпрацювали нові стандарти і щодо центрів безпеки, і щодо нового освітнього простору, нових дитячих садків, і щодо первинних медичних закладів (амбулаторій), і щодо адміністративних центрів, які сьогодні вже точно мають стандарти, які можуть надавати якісні послуги. І вже не будуть у майбутньому казати, що адміністративний центр – це стіл і комп'ютер у сільській раді. Тому я думаю, що саме ці стандарти, за цей час розроблені, і будуть у майбутньому імплементуватися у громадах.

Можу повідомити, що за ці п'ять років практично імплементовано у сферах освіти, охорони здоров'я, інфраструктури, житлово-комунального господарства, різних адміністративних і соціальних послуг понад 8 тисяч проектів. Це саме та матеріалізація, яка дає змогу показати громадам можливості місцевого самоврядування.

І тепер я хотів би повернутися до тієї невеличкої провокації, яку я оголошував на початку свого виступу. Ви зараз бачите перспективні плани, але я хотів би вперше показати модель нашої ідеальної європейської України, яку ми хотіли б бачити у майбутньому.

Саме ця система менеджменту, саме ця система адміністративно-територіального устрою дасть можливість сформувати базовий рівень громад. В оптимістичній перспективі ми бачимо понад 1400 спроможних, потужних громад.

Ми бачимо новий субрегіональний рівень, завдяки якому буде збільшено території і кількість людей, які проживають у районах. За європейськими стандартами NUTS-3 вони можуть налічувати більше 150 тисяч людей. Там ми можемо сформувати якісні, потужні команди, які будуть займатися саме координацією, управлінням і тими повноваженнями, які делегує держава на субрегіональний рівень. Ми бачимо 92 райони і ще 10 районів, розташованих на тимчасово

окупованій території і на території Криму. Ми не забуваємо про наші тимчасово окуповані території і про наш Крим.

Думаю, що саме ця система адміністративно-територіального устрою дасть можливість сформувати систему якісного менеджменту, дозволить Україні наблизитися до стандартів європейських держав, а це означає – до стандартів людського розвитку, до стандартів якісних послуг, до стандартів секторальних реформ, які сьогодні проводяться в Україні.

І ще раз хотів би наголосити, що ця система дасть можливість не лише побудувати якісну модель управління, а й говорити про те, що ті кошти, які сьогодні спрямовуються на 465 районів, дозволять залучити компетентний, кваліфікований персонал, який працюватиме і виконуватиме завдання на субрегіональному рівні.

Ця реформа потребуватиме від Верховної Ради нової каденції не просто прийняття законів, а й внесення змін до Конституції. Ще раз наголошую: лише п'ять сторінок, дев'ять статей Конституції, 133 кілобайти інформації в електронному вигляді можуть докорінно змінити ситуацію і безповоротно направити Україну до Європейського Союзу, до системи колективної безпеки, яка чекає нас саме у європейському просторі. Тому думаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще 1 хвилина.

ЗУБКО Г.Г. Просять 5 хвилин, я хотів би сказати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги... Пане Геннадію, будь ласка, зробіть паузу. Добре, я додам 3 хвилини, як ви просите, але перед тим маю зробити повідомлення.

Колеги, я хочу розповісти про наступний порядок нашої роботи. Після цього будуть запитання від фракцій – 25 хвилин, потім запитання депутатів – 20 хвилин. Хочу нагадати, що вчора був поданий проект постанови про скасування Виборчого кодексу, ми маємо його розглянути, це теж займе хвилин 20. Потім зачитування запитів і о 13 годині – закриття сесії. Тому я хочу запитати: усі згодні з таким планом роботи? Усі. Отже, працюємо без перерви, о 13 годині – закриття сесії. Приймається, так?

Пане Геннадію, ще 3 хвилини, будь ласка, продовжуйте.

ЗУБКО Г.Г. Дякую. Пане Шурма, дякую за підтримку. Хочу сказати, що саме це скликання Верховної Ради дало ще одну можливість – прийняття вчора Виборчого кодексу, – щоб у майбутньому ми могли залучити до Верховної Ради найкращих представників місцевого самоврядування, найкращих голів громад, найкращих людей, які точно знають, як працювати з українцями, яким чином їх переконувати. Найголовніше, ключове слово – довіра громадян. Бо саме боротьба за довіру зараз відбувається, під час виборчих перегонів, які завершаться 21 липня.

І ще раз наголошую, що саме дві реформи – децентралізації і енергоефективності – завдяки цьому скликанню набули нового значення та імплементують Україну до Енергетичного співтовариства ЄС, до демократичних принципів управління.

І також я хочу подякувати нашим міжнародним партнерам. Тому що саме ці дві реформи змогли скоординувати і сконцентрувати дві потужні координаційні ради з наших міжнародних партнерів, які працюють з нами поряд. Окремо я хотів би подякувати урядам всіх європейських країн, які долучилися.

Хочу повідомити дуже добру новину про те, що Європейський Союз і надалі підтримуватиме реформу децентралізації. На цьому тижні відбувся 21-й саміт «Україна – ЄС», на якому підписано додаткова угоду з Європейським Союзом на другу фазу проекту U-LEAD. Таким чином, ми маємо потужну підтримку не лише на словах, а й у продовженні цього проекту. Думаю, потрібно подякувати безпосередньо кожній країні, яка передає Україні досвід, зокрема проектами DOBRE, DESPRO, U-LEAD, GIZ та іншими, і взагалі всім країнам, не лише європейським, тому що сьогодні Німеччина, Франція, Швеція, Польща, Словаччина, Іспанія, Естонія, а також Сполучені Штати Америки, Канада надають підтримку.

До речі, наші голови об'єднаних територіальних громад, які щойно повернулися з Канади, з економічного форуму, що відбувся в Торонто, були дуже здивовані тим, що в Канаді місцеве самоврядування не має стільки повноважень, як наші громади сьогодні. Вони приїхали і кажуть: «Як у нас добре, набагато більше повноважень, можливостей». Я сподіваюся, що й набагато більше відповідальності.

Тому ще раз хочу подякувати вам, пане Голово Верховної Ради України, вам, народні депутати України. Ми сподіваємося, що

в наступному скликанні саме ця реформа буде пріоритетом. Скажу відверто, я хотів би, щоб ті, які сьогодні її палко підтримують, і ті, які лише розгортають свою діяльність, у майбутній коаліційній угоді парламенту склали дійсно класну маршрутну карту для цієї реформи. Ще раз дякую. І до наступних зустрічей (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане Геннадію. Дозвольте також від імені українського парламенту і всіх фракцій подякувати вам за дуже серйозну співпрацю з парламентом, за вашу особисту велику відданість реформі децентралізації. Під час всіх поїздок у регіони ми чуємо від наших колег, що фронтменом цих реформ багато в чому був наш шановний колега Геннадій Зубко. Ми пишаємося тим, що працювали з вами в одній команді.

Друзі, прошу записатися на запитання від фракцій і груп. Позафракційні потім, пане Береза.

Будь ласка, перше запитання – від пана Шахова, який представляє депутатську групу «Воля народу».

ШАХОВ С.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, політична партія «Наш край»).* Політична сила «Наш край». Шановні міністри, я вже не знаю, до кого звертатися. Знову шахтарі залишилися і під землею, і без заробітної плати. Знову матері з дітьми братимуть у магазинах продукти харчування в борг, записуючись до амбарної книги, на День шахтаря. Діти не зможуть привітати своїх батьків. На літніх канікулах діти не поїдуть у табори. Скажіть, будь ласка, коли закінчиться знуцання над українськими шахтарями, які дають на-гора вугілля, забезпечують нам електроенергію?

Далі. Учора повернувся з округу. Я не раз звертався до вас щодо дороги в Зоринівці. Три села на сьогодні, селище Мілове повністю – без води, без доріг. Треба об'їжджати по полях, чорноземах. Не доїжджає пожежна машина, не доїжджає швидка, люди помирають

у своїх селах, і не можна ні до кого достукатися. Скільки триватиме ця вакханалія?..

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, додайте 30 секунд для завершення.

ШАХОВ С.В. Я не раз звертався з проханням, щоб відкрили ту дорогу. Скажіть, будь ласка, кому вона заважала – 400 метрів? А тепер люди мусять об'їжджати 200 кілометрів, щоб доїхати до своїх рідних і батьків, щоб доїхати на могили своїх рідних. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, пане Геннадію.

ЗУБКО Г.Г. Шановні народні депутати! Насамперед я хочу подякувати народним депутатам, які брали участь у засіданні бюджетного комітету в цю середу і ухвалили рішення, дуже важливе для українських шахтарів. Скажу, що і ми брали в цьому участь. Тому що, на жаль, кошти з державного бюджету, які повинні були йти на громадський бюджет і фонд регіонального розвитку, 500 мільйонів, були спрямовані на зарплату шахтарям.

Я скажу, що це питання оперативне. А в наступному скликанні нам треба думати про докорінну зміну підходу до вугільної галузі – і до питань безпеки, і до формування роботи державних шахт, до приватизації та оптимізації цих шахт. Тому що та історія, яка сьогодні є, – з постійною дотацією, з постійною затримкою виплати заробітної плати, – нікого не влаштовує: ні державу, ні шахтарів, ані місцеве самоврядування.

Що стосується медичної послуги на сільських територіях. Ви знаєте, що безпосередньо нашим урядом розпочато реформу сільської медицини. Вона була ініційована нинішнім складом Верховної Ради, яка підтримала законопроект Президента України Петра Порошенка щодо розвитку сільської медицини. На сьогодні в Україні вже 517 амбулаторій надають медичні послуги за новими стандартами, забезпечені якісним медичним обладнанням, технікою для передачі даних до районного та обласного центрів. Таких амбулаторій має бути 4332. Півтори тисячі амбулаторій вже забезпечені обладнанням.

Крім того, ми повинні рухатися і в плані відновлення інфраструктури, місцевих доріг. Ви знаєте, що вони в дуже поганому

стані вже не один рік, практично весь час незалежності. Думаю, що і майбутній уряд, і новий склад Верховної Ради продовжать таку важливу реформу, яка дає можливість сьогодні виплачувати гідну заробітну плату сімейним лікарям, створювати інфраструктуру, щоб можна було в якісних умовах і енергоефективності, і водопостачання та водовідведення надавати послуги, мати якісне обладнання, якісний транспорт, щоб об'їхати амбулаторну дільницю, доїхати до всіх населених пунктів, і в такий спосіб створити нову базову систему, яка дозволить наблизити послугу до людей. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо вам.

Будь ласка, від фракції «Об'єднання «Самопоміч» ставить запитання пані Тетяна Острікова.

ОСТРІКОВА Т.Г., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Добрий день! Сьогодні всі всім дякують, тож і я подякую вам, Геннадію Григоровичу, за ту велику роботу, яку ви робили у сері децентралізації. Справді, у співпраці з нашою фракцією, з Альоною Бабак дуже багато законопроектів та інших важливих ініціатив реалізовано.

Заодно подякую і Прем'єр-міністру України, хоч його немає, за те, що він під великим нашим тиском все-таки ухвалив рішення про розподіл ДФС на податкову і митницю як органів з кардинально різними функціями. Наразі ця реформа відбувається, створюються нові податкова і митна служби.

І ось що я хотіла б сказати очільникам Мінфіну, яких я також, до речі, не бачу сьогодні в залі. Що зараз відбувається після поїздки Президента по митницях Західного регіону? Звільнені, відсторонені керівники митниць. Але ж кого стара Державна фіскальна служба призначила на ці посади? Свої старі, «перевірені» кадри, працівників центрального апарату. Я вимагаю від уряду, поки він ще виконує функції уряду, переглянути це рішення...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд.

ОСТРІКОВА Т.Г. Пані Ірино, дякую. Я вимагаю від уряду переглянути рішення виконувача обов'язків керівника ДФС про призначення своїх старих, «перевірених» кадрів на цю митницю. А також, окрім начальників митниць, потрібно уважно придивитися до їх заступників (тому що там і заступники виконували певні доручення, не зовсім законні), і до керівників митних постів. Давайте ж робити реформу повністю, а не точково. Дякую.

ЗУБКО Г.Г. Дякую, шановна народна депутатко пані Острікова, за ту інформацію, яку ви надаєте. З іншого боку, я хочу окремо подякувати міністру фінансів Оксані Маркаровій, яка справді добилася того, щоб ці повноваження були розділені. Сьогодні ми маємо Державну фіскальну службу і Державну митну службу. Ми очікуємо від нових керівників прийняття важливих рішень.

І хочу сказати, що саме з Міністерством фінансів України нам вдалося відкрити бюджети, думаю, ще вдасться дати можливість місцевому самоврядуванню подивитися на відкриту систему, скільки яке підприємство сплачує до місцевих бюджетів. Це дасть можливість підтримувати ті підприємства, які сплачують податки в повному обсязі, не ховаються, не сплачуючи акцизи або інші податки, що спрямовуються до місцевих бюджетів.

Проте роботи справді ще багато. Я цілком з вами згоден у тому, що сьогодні стара система ще має вплив на прийняття кадрових рішень. Ви бачили, що у нас відбувається, коли звільняють з одного місця, а потім він чомусь з'являється на волинській митниці, потім виконує обов'язки, потім іде на лікарняний. Система дійсно чинить опір. Тут я можу сказати лише єдине, що сьогодні міністр фінансів Оксана Маркарова, новий керівник Державної податкової служби пан Верланов, керівник Державної митної служби пан Нефьодов займаються, в тому числі, і кадровими рішеннями. Єдине, що на це потрібно трохи часу. Думаю, що така робота митної служби, яка сьогодні показала недовиконання державного бюджету за I півріччя практично на 7 мільярдів гривень, нікого не влаштовує. Тому дякую за це запитання. Думаю, його ще треба оформити як депутатський запит до Кабінету Міністрів України. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Наступне запитання – Олег Ляшко від фракції Радикальної партії. Прошу вас.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Упродовж цього скликання я багато разів ставив запитання уряду. Сьогодні, очевидно, останнє запитання цьому уряду в цій Верховній Раді. У новій Верховній Раді ми так само будемо вимагати від уряду не грабувати людей, щоб було нормальне життя.

Тому в мене до вас традиційне запитання: «ребята», коли зробите для людей доступні тарифи? Невже ви не бачите, що та політика ціноутворення в комунальному секторі призвела до поразки? Заборгованість по комуналці – 70 мільярдів гривень, кожна третя сім'я в Україні не може сплатити за житлово-комунальні послуги. Порядок надання субсидій, який ви вигадали, такий, що треба дітей виписувати з хати, щоб отримати ту субсидію. Люди, фактично, не мають інвестицій в енергомодернізацію, в оновлення основних фондів житлово-комунального господарства. Невже ви не розумієте, що сліпе виконання вимог Міжнародного валютного фонду – це дорога до колапсу? Коли ви нарешті почнете проводити політику, яка дає можливість для розвитку, для модернізації?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, прошу відповідь.

ЗУБКО Г.Г. Насамперед я хочу подякувати фракції Радикальної партії за фундаментальну, послідовну підтримку реформи децентралізації і реформи енергоефективності, яка є її складовою, для того щоб зменшити вплив від постачання газу в Україну. І саме це питання – енергонезалежності, енергоефективності – дорівнює незалежності.

Я можу розділити вашу турботу про наших громадян, які справді сьогодні несуть великий тягар тарифів, які пов'язані з впровадженням Закону «Про ринок природного газу». Можу сказати, що величезний тягар якраз впав на середній і малий бізнес, на тих громадян, які отримують достатню заробітну плату, які на сьогодні відповідально

оплачують свої комунальні послуги. Скажу відверто, вони дійсно сплачують 97 відсотків своїх тарифів.

Саме для цих громадян держава запровадила програму «теплих» кредитів, запустила фонд енергоефективності, можливості грантової підтримки, які на 50-70 відсотків надаються не лише державою. Завдяки Верховній Раді, у тому числі фракції Радикальної партії, прийняттю відповідних рішень до цього долучилися наші міжнародні партнери, які понад 3 мільярди гривень спрямували в мультидонорський фонд, що співфінансуватиме впровадження енергоефективності у багатоповерховому секторі, тому що саме там є найбільший вплив монопольних комунальних підприємств, які постачають тепло.

Ми також не зупиняємося на тому, щоб перевірити всі комунальні підприємства, які надають послуги з теплопостачання, щодо їх власників, щодо їх власності, де вони зареєстровані, в яких офшорах, щодо незаконного виведення грошей з компаній замість оплати отриманого від «Нафтогазу України» газу, щодо невиконання постанови № 217. Саме в цьому напрямі сьогодні уряд проводить роботу.

Ми так само розуміємо, що сьогодні систему субсидій треба вдосконалювати, надавати її тільки родинам, які справді потребують державної допомоги, але, на жаль, з тих чи інших причин її не отримали. Тут стоїть питання, щоб до нового опалювального періоду ще раз все переглянути і вирішити, що ми можемо зробити.

А для цього що потрібно? Щоб працювала економіка. Тому ми разом з Радикальною партією говорили про те, що, відновлюючи українську економіку, ми можемо зробити тільки одне – підвищити дохід наших громадян, що дозволить вийти з енергетичної бідності.

І останнє, що я хочу сказати. Ми бачимо тільки один шлях до зменшення тарифів – це зменшення обсягу споживання енергетичних ресурсів. Тоді ми будемо залежати не від вартості газу, а від обсягу споживання. І тому я думаю, що така співпраця, яка була за час цієї каденції, дасть можливість майбутньому парламенту побудувати належну маршрутну карту для виконання тих завдань, про які ви казали. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Дякуємо і Радикальній партії за активність, і звичайно, пану Зубку.

Зараз, будь ласка, запитання від фракції «Народний фронт». Пані Кацер-Бучковська, прошу.

КАЦЕР-БУЧКОВСЬКА Н.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Добрий день, шановні колеги, представники уряду! Дуже корисно чути дискусії про тарифи на газ. Ми можемо дискутувати щодо тарифів тоді, коли у нас є газ. Із 2014 року ми послідовно боролися за енергетичну незалежність держави і робили все для того, щоб українці могли отримувати український газ реверсом. На сьогодні Україна, фактично, є енергетично незалежною. Але дуже багато кроків ще треба зробити.

Минулого тижня ми затвердили переможців на інвестиції в український видобуток газу. У мене прохання до уряду почати підписання контрактів з інвесторами, які спрямують в економіку понад 1,5 мільярда доларів США за перших п'ять років і забезпечать Україну українським газом у перспективі найближчих двох-трьох років. Дуже важливо також закупити газ на зимовий період і подумати про те, яким чином постачатиме газ в Україну LNG, щоб робити Україну ще більш енергетично незалежною.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, відповідь, пане Зубко.

ЗУБКО Г.Г. Насамперед я хочу подякувати всім народним депутатам, які працюють у Комітеті з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки та в Комітеті з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства, окремо і пані Альоні Бабак, і вам, пані Кацер-Бучковська, і пані Войціцькій, яка також бере активну участь, і пану Домбровському, який очолює комітет, і всім іншим, які долучаються до дуже непростой реформи, щоб зробити нашу країну енергонезалежною.

Країну можна зробити енергонезалежною тоді, коли працюватимуть ринкові умови і на ринку електроенергії, і на ринку газу, щоб можна було диверсифікувати постачання газу з європейських країн.

Я ще раз хотів би наголосити, що для цього треба зробити ще багато кроків. Ті кроки, які сьогодні робляться урядом, відпрацьовуються народними депутатами, що дають можливість залучати інвестиції у видобування українського газу і долучити Україну до диверсифікації постачання природного газу, газу LNG, дуже важливі.

З іншого боку, хочу сказати, що нам дуже важливо все-таки приймати рішення щодо анбандлінгу НАК «Нафтогаз України». Нам дійсно треба диверсифікувати і дати можливість працювати на цьому ринку саме тим компаніям, які можуть поставляти газ. Нам потрібно зробити подальші кроки в монетизації субсидій, для того щоб могли виходити на ринок і конкурувати за ціни для населення безпосередньо ті компанії, які мають можливість зайти на ринок.

Наостанок хочу сказати, що нас чекає дуже непроста дискусія, непрості переговори щодо транзиту газу через територію України. Думаю, що тут і НАК «Нафтогаз України», і народні депутати долучаться, і Міністерство енергетики та вугільної промисловості працює. Ви можете підготувати депутатський запит і додатково всю інформацію з цього приводу отримати. Дякую за запитання.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам.

Від фракції «Блок Петра Порошенка» – Оксана Юринець. Будь ласка, ваше запитання.

ЮРИНЕЦЬ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане віце-прем'єр-міністре! Так само, як і всі мої колеги, я хочу подякувати вам за роботу, яка була впродовж цих років. Знаючи, що ми, напевно, вже підемо сьогодні, а ви ще будете залишатися до формування наступного уряду й активно працювати, за підсумками півріччя хочу поставити не так запитання, як прохання щодо підтримки того, що стосується людей, безпосередньо мого міста, а саме реконструкції стадіону Львівського національного університету імені Івана Франка.

Дуже важливо розвивати спортивну інфраструктуру, бо саме завдяки колективним видам спорту ми можемо вчити нашу молодь і бути активнішою, і змагатися на спортивних майданчиках, стадіонах,

а не в якихось інших місцях. Тому я дуже прошу, це просте питання, яке воно стосується багатьох людей, візьміть, будь ласка, його під контроль. Знаючи, що наступні два місяці буде активна робота, прошу вас сприяти тому, щоб це було втілено.

Знаю, що із спільною допомогою, бажанням змінювати країну нам все вдасться. Тому успіху і щирої, плідної праці на майбутнє! Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

ЗУБКО Г.Г. Дякую за це питання, пані Юринець, і за вашу активну позицію, ви підтримуєте не лише Львівський національний університет імені Івана Франка, взагалі за активну позицію, яка дає змогу нам сьогодні говорити про те, що саме в напрямі спортивної інфраструктури зроблені великі зрушення. Саме цей парламент прийняв дуже багато рішень на підтримку спортивної інфраструктури.

Я зустрівся з ректором Львівського національного університету. До речі, дуже багато випускників цього університету в парламенті, велика кількість успішних людей, які сьогодні працюють у бізнесі, свого часу закінчували Львівський національний університет. Тому активна позиція ректора і ваша дадуть можливість нам довести цей проект до кінця.

Хочу сказати, що саме цим парламентом ухвалювалося рішення, яке дозволило практично відновити, реконструювати і побудувати 47 масштабних стадіонів, понад півтори тисячі дитячих міні-футбольних полів, і в результаті ми сьогодні втішаємося перемогою нашої збірної U-20 на чемпіонаті світу. Це саме той приклад, коли, об'єднавши зусилля Верховної Ради, уряду, місцевого самоврядування, ми створюємо інфраструктуру, яка дасть можливість дітям спілкуватися однією мовою, грати в один футбол і перемагати не лише на U-20, а й на дорослих чемпіонатах світу.

Хочу ще раз подякувати вам і наголосити, що це стало можливим завдяки саме вам. Лише в Донецькій області за цей час побудовано стільки футбольних майданчиків, скільки в усій Україні не було побудовано за весь час незалежності. Саме ваші рішення, ваша наполегливість, активність, креативність та позитивність дають можливість

рухатися шляхом розвитку місцевого самоврядування, розбудови спортивної інфраструктури місцевого самоврядування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую вам.

Ігор Шурма, один з наших найактивніших депутатів від «Опозиційного блоку». Будь ласка, запитання.

ШУРМА І.М., член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні урядовці! Незалежно від наших бажань, це останній день нашої співпраці, а в цивільному житті кажуть, що про покійників зле говорити не можна: або добре, або ніяк. Враховуючи нові люстраційні ініціативи і ваше майбутнє, я хочу вам сказати про одне. Ви станете простими громадянами України, подивитися на свої реформи, підете до поліклініки, до школи, будете пенсіонерами, будете платити за газ і за світло, їздити дорогами – і тоді оціните результати своєї роботи.

Щоб вам у житті не настав «повний супрун», я мушу вам сказати одне: пильнуйте своє здоров'я. Я вам бажаю залишатися в житті людьми і вміти дивитися людям в очі.

Персонально, незважаючи ні на що, хочу щиро подякувати Володимирі Борисовичу Гройсману, тому що є речі, які він робив добре, і я особисто йому дякую.

Відповіді не потрібно. Не наробіть...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, завершуйте, 15 секунд.

ШУРМА І.М. Знаєте, у вас буде цікаве майбутнє. І в останні дні завжди є спокуса щось зробити не так. Я вас закликаю як державний службовець із 22-річним стажем: не наробіть дурниць, щоб вас потім не тягали силові структури і не було проблем з НАЗК.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Я все-таки закликаю колег не вживати якісь там такі слова, як «трупі» стосовно наших колег. Це по-перше. А по-друге, як ми зрозуміли із заяви, то і ви, пане Ігорю, під люстрацію потрапляєте.

Будь ласка, відповідь.

ЗУБКО Г.Г. Панове народні депутати, хочу повідомити, що згідно з Конституцією України у нас існує безперервність влади. Якщо хтось із народних депутатів думає піти із завтрашнього дня у відпустку, то я вас хочу трохи розчарувати: ви продовжуєте свої повноваження до складення присяги в цьому залі народними депутатами дев'ятого скликання. Тому співпраця уряду і вашого скликання буде продовжуватися також до складення присяги. Це перше.

Друге. Я можу сказати, що на сьогодні у нас в Україні є понад 32 тисячі сімейних лікарів... Павле, скільки? Вибачте, 24 тисячі сімейних лікарів – це педіатри і терапевти. Я пропоную кожному з вас обрати свого сімейного лікаря (я це зробив), познайомитися з ним і потім скласти свою маршрутну карту: коли пройти диспансеризацію, можливо, якісь додаткові обстеження чи медичну консультацію.

Я хочу сказати, що ми як громадяни щодня користуємося дорогами, послугами торгових мереж. І кожного дня буваємо простими громадянами, які відвідують музеї, театри, інші заклади культури, бачимо життя не лише з високих урядових кабінетів.

І ще я хотів би сказати про те, що люстрацію, дійсно, можливо застосувати до кожної людини і прийняти в цьому залі будь-яке рішення. Проте люстрацію неможливо зробити для тих реформ, які були розпочаті з 2014 року, які важко проводилися, приймалися, але сьогодні так палко підтримуються громадянами України. Тому я думаю, що потрібно дивитися не на життя кожного чиновника, а на майбутню перспективу європейської України. Дякую вам за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую за коректність, шановний колего.

Зараз слово для запитання від фракції «Батьківщина» надається нашому колезі пану Рябчину. Будь ласка, пане Олексію.

РЯБЧИН О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Вітаю всіх із завершенням каденції цієї Верховної Ради і хочу передати слово найкращій захисниці підприємництва пані Олександрі Володимирівні Кужель.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

КУЖЕЛЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановний уряде, ви дійсно підете в люди, але не так, як ви сказали, що почуваетесь, як люди. У вас різне фінансове становище з людьми. І коли люди отримують 1300-3200 гривень, а такий, як Коболев, отримує 200 мільйонів гривень на місяць... Ви не їздите цими дорогами, ви літаєте на вертольотах.

Пане Зубко, єдина проблема. Чому зробили лише 25 відсотків ОТГ? Тому що ви розподіляєте не знизу, не за ініціативою населення, рішення приймають обласні центри. І ви ділите ОТГ під фермерів, під гроші – це проблема. Віддайте максимально людям! Це позиція «Батьківщини».

А запитання таке. Ви знаєте, що назріває підприємницький бунт в Україні...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд, пані Олександро.

КУЖЕЛЬ О.В. Тим давали 3 хвилини! Увімкніть, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 30 секунд для завершення. На запитання у всіх була 1 хвилина, пані Олександро, але вам ми додаємо ще 1 хвилину, щоб поставити запитання.

КУЖЕЛЬ О.В. Дякую. Всі підприємці України зараз збирають підписи, бо з 1 липня ви підвищуєте вартість електроенергії на 35 відсотків. Це при спаді купівельної спроможності населення. Як ви збираєтеся наповнювати бюджет? Ви вже зруйнували малий і середній бізнес.

Є пропозиція Президента Зеленського зупинити дію Закону «Про ринок електричної енергії». Сьогодні власник електроенергії продає її за кордон дешевше, ніж отримують українці. Прийміть рішення і зробіть добре для людей, щоб почуватися комфортно серед населення.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо за запитання. Пані Олександро, вам, дійсно, велика подяка від усіх нас за вашу активну законодавчу роботу щодо захисту підприємців і захисту України.

Будь ласка, відповідь.

ЗУБКО Г.Г. Дякую за це запитання, воно дійсно актуальне, і я попросив би дати, можливо, не 2, а 3 хвилини. Насамперед я хочу подякувати тим народним депутатам, які підтримували реформу децентралізації і знають, як вона працює. Тому що модель добровільного об'єднання, яке відбувалося в Україні протягом п'яти років, унікальна, такої ніде в Європі не існувало. Саме добровільне об'єднання, добровільне прийняття рішень, обговорення громадами між собою, як вони можуть об'єднатися, дало можливість відновити історичну пам'ять наших громад, вони об'єднувалися не лише в одному районі, а й у межах двох, трьох районів. Це дало можливість відновити ту історичну пам'ять, яка була ще до радянської України. І я думаю, що модель, яка працює, є успішною, і добровільне об'єднання вичерпало свої можливості. Це перше.

Друге, те, що стосується ринкових умов і законів, які приймалися цим скликанням Верховної Ради. Прийняті вами закони України «Про ринок електричної енергії» і «Про ринок природного газу» почали працювати.

На жаль, Верховна Рада не знайшла можливості зробити їх коригування, на якому ми наполягали. Зокрема, це законопроект щодо врегулювання ринку електроенергії, коли в нас підприємства водопостачання були поставлені в умови, що оплату за свої послуги вони отримують через місяць – півтора, при цьому самі мусять платити передоплату ([№ 9406](#)), законопроект щодо захищеності комунального підприємства «Вода Донбасу», яка сьогодні постачає воду як гуманітарний продукт на тимчасово окуповану територію ([№ 10228](#)), та інші законопроекти, що дають можливість скоригувати закони, щоб зменшити навантаження на громадян і на комунальні підприємства.

З 1 липня набрав чинності Закон України «Про ринок електричної енергії». Про своє занепокоєння у зв'язку з цим Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства говорило і писало по всіх інстанціях. У тому числі, це питання обговорювалося на засіданні Ради національної безпеки і оборони.

Порушувалися також питання, яким чином у нових ринкових умовах, у нових цінах буде встановлюватися тариф, як реагуватиме ринок, яким чином комунальні підприємства сплачуватимуть передоплату. Так, дійсно, сьогодні зросли ціни на електроенергію. І я хочу сказати, що з цим також потрібно розбиратися, де вони зросли, – у транспортників, у генеруючих потужностей чи просто зросли у зв'язку з тим, що були прийняті нові умови. Думаю, що оце питання, – яким чином і де зросли ціни, – також потребує розгляду.

Наступне питання... Можна ще 30 секунд?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, ще 1 хвилина, щоб відповісти комплексно на запитання пані Кужель.

ЗУБКО Г.Г. Останнє питання, також дуже важливе, – умови договорів про постачання. Сьогодні підприємства малого і середнього бізнесу, які споживають до 200 кіловат, б'ють на сполох, тому що в договорах, які вони отримали від транспортників, містяться умови про 49 відсотків штрафу за недобір чи перебір електроенергії. Тому я думаю, що національна комісія як незалежний регулятор повинна відреагувати на питання умов договорів, які сьогодні укладаються, і на питання, яким чином відбувається зростання цін. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, отже, завершено запитання від депутатських фракцій і груп. Зараз, як оголошував шановний Голова Верховної Ради України, маємо 20 хвилин на запитання народних депутатів України. Прошу записатися на запитання.

Пані Олено Сотник, ваше запитання, будь ласка.

СОТНИК О.С., секретар Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. У мене запитання до представника Міністерства енергетики та вугільної промисловості України. Повідомте, будь ласка, що робить уряд на випадок реалізації сценарію Російської Федерації про відключення Україні транзиту газу з 1 січня 2020 року. І що взагалі у зв'язку з цим? Чи є у нас на сьогодні план для нормального забезпечення

газопостачання? Це саме стосується, до речі, і електропостачання. Чи здійснюємо ми додатковий якийсь формат закачування 20 мільярдів кубометрів газу, для того щоб забезпечити нормальне функціонування на цей період? Чи ведуться на сьогодні якісь роботи з підготовки ГТС на випадок відключення транзиту? Що у зв'язку з цим робить уряд? Дякую.

ЗУБКО Г.Г. Шановні народні депутати, я хотів би продовжити відповідь на запитання, яке ставила пані Кацер-Бучковська, і сказати про те, що уряд сьогодні працює над питанням продовження транзиту газу через територію України. Найбільший споживач цього газу знаходиться у Європейському Союзі. Європейська комісія залучена до спільних переговорів. У липні проводяться переговори на рівні представників, у вересні мають відбутися переговори, до яких буде залучена також Європейська комісія.

Тому з питань, що стосуються переговорних процедур, продовження транзиту газу, кількості закачаного газу в газосховища (а ви знаєте, що цей процес продовжується, і сьогодні компанія НАК «Нафтогаз України» здійснює закупівлю газу), ви можете отримати додаткову інформацію, яка вас цікавить, направивши депутатський запит. Ви отримаєте інформацію в повному обсязі у документах з грифом «Для службового користування». Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, пані Романова, ваше запитання.

РОМАНОВА А.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Добрий день! У мене запитання до уряду щодо відпускної пори для громадян України. Зараз вже почалися відпустки, багато хто вирішує, де відпочити. Звичайно, нам як державникам хотілося б, щоб українці відпочивали в Україні, тим самим наповнюючи нашу економіку. Але...

Я вже не говоритиму про дороги, скажу про «Укрзалізницю». Можливо, ви знаєте, що з 1 січня 2019 року «Укрзалізниця» запровадила плату за групове бронювання квитків. Таким чином ми вбиваємо

попит. Такого немає ніде у світі! У світі, навпаки, на групове бронювання квитків є знижки. А в Україні вбивається будь-який попит. Чи має «Укрзалізниця» взагалі хоч якусь стратегію розвитку пасажирських перевезень? Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, ваша відповідь.

ЗУБКО Г.Г. Шановна народна депутатка пані Романова, я вам дуже дякую за це запитання. Тому що, дійсно, розвиток туристичної інфраструктури – це величезне джерело надходжень для України. Наприклад, ми бачимо: там, де, з'явився *Ryanair*, зростають місцеві бюджети, зростають доходи громадян. І я думаю, що саме розвиток транспортної галузі (це стосується не лише залізниці, а й авіаційного сполучення) дасть можливість залучити більшу кількість насамперед українських громадян, які відпочиватимуть у різних куточках України.

Знаєте, ми провели статистичне дослідження і побачили, що лише 20 відсотків львів'ян були у Харкові, лише 50 відсотків житомир'ян були у Києві. А якщо подивитися, скільки українців взагалі виїжджали за межі України, то це зовсім не велика кількість. Тому я думаю, що саме розвиток транспортної інфраструктури дає додаткове джерело для розвитку туризму.

З приводу точкового питання щодо бронювання квитків я надам слово Віктору Довганю. Можливо, він дасть конкретнішу відповідь. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Я проситиму вас, пане Зубко, вкластися в 1 хвилину, щоб більше депутатів поставили запитання, бо вони хочуть сьогодні скористатися цією нагодою.

Будь ласка, пане Кривохатко, ваше запитання.

КРИВОХАТЬКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ № 82, Запорізька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане міністре! Усім відомо, що у 2016 році для потреб Збройних Сил України у торговій фірми «Агрінол», безпосереднім

бенефіціаром якої, за даними ЗМІ, є народний депутат Пономарьов, було придбано 350 тонн мастильних матеріалів. Потім внаслідок використання цих матеріалів 20 танків були виведені з ладу. Офіційно встановлено, що виробником зазначеної моторної оливи є російсько-українське спільне науково-виробниче підприємство «Агрінол», яке, за даними ЗМІ, має відношення до народного депутата Пономарьова.

Скажіть, будь ласка, скільки ще років треба, щоб ми дізналися, чи причетний Пономарьов, і хто причетний до цього? Зараз вони активно беруть участь у передвиборчій кампанії. Стане втретє народним депутатом, і тоді буде морока із зняттям недоторканності тощо. Ведеться якесь слідство з цього питання чи не ведеться?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка.

ЗУБКО Г.Г. Дякую за запитання. Я думаю, що це можна оформити... Ви готові відповісти? Ні, немає інформації. Думаю, що ми оформимо це у вигляді депутатського запиту.

З іншого боку, ми очікуємо все-таки, що майбутній парламент ухвалить рішення про скасування недоторканності і поставить в одні умови представників уряду, народних депутатів і простих громадян. І тоді знімуться всі аспекти питання, скажемо так, походу у Верховну Раду за депутатською недоторканністю. Всі неякісні поставки, які здійснювалися для Міністерства оборони, я думаю, безпосередньо будуть розслідувані правоохоронними органами, окрему інформацію ви можете отримати у відповідь на депутатський запит. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Наступне запитання – Борислав Береза. Будь ласка.

БЕРЕЗА Б.Ю., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ № 213, м. Київ, самовисуванець).* Пане Зубко, 17 травня я запитав пана Гройсмана, який сьогодні, мабуть, надів капелюха-невидимку, бо його ніхто не бачить, про те, коли уряд відкличе лист Мінфіну, яким дозволяють працювати всім тим лотереям, які зараз є. Пан Троян, заступник міністра внутрішніх справ, може підтвердити, що саме цей лист заважає правоохоронним органам

закривати гральні заклади на вулицях України. Отож запитання тоді було поставлено, але відповіді не було.

На наступній «годині запитань до Уряду» я запитав уже пана Кубіва, коли ви скасуєте того листа. Сьогодні його теж немає.

Запитую востаннє: може, ви все-таки скасуєте того листа, щоб ми разом з поліцією могли прибрати гральні притони з вулиць наших міст? Або ви це кришуєте, або робите з себе дурнів. Все одно їх приберуть. Будь ласка, зробіть ви це. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, відповідь.

ЗУБКО Г.Г. Дякую за запитання, пане народний депутате. У мене таке враження, що ви своїм запитанням просто вибиваєте членів уряду з ложі уряду під час «години запитань до Уряду». Тому що після вашого запитання не з'являються ті члени уряду, які повинні вам відповісти.

Зараз я передам слово заступнику міністра фінансів з приводу цього листа. Я просто, на жаль, не в курсі. Я в курсі того, що сьогодні працюють лотереї, що там зникають наші підлітки, що це психологічний вплив на людей, які грають на гральних автоматах, і переконаний, що в цьому треба наводити порядок.

Давайте щодо листа, будь ласка...

ГОЛОВУЮЧА. Заступнику міністра фінансів, будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЗУБКО Г.Г. Так, і перестаньте вибивати з уряду людей.

ДЖИГИР Ю.А., заступник міністра фінансів України. Ми ваш депутатський запит отримали, відповідь надамо. Конкретно Міністерство фінансів і уряд не раз звертали увагу на недосконалість існуючого регулювання грального бізнесу. Ми подавали урядовий законопроект, кілька депутатських законопроектів знаходяться на розгляді у Верховній Раді. Ці законопроекти не дійшли...

БЕРЕЗА Б.Ю. Скасуйте лист! Просто скасуйте лист, і все.

ГОЛОВУЮЧА. Шановний пане Бориславе, ще багато колег хочуть поставити запитання. Так, друзі, дозвольте, будь ласка, оформити запитання пана Борислава як депутатське звернення до Міністерства фінансів і до Прем'єр-міністра України. Ми нагадуємо, що парламент працює до набуття повноважень новообраним парламентом. Ми чекаємо конкретну відповідь на це запитання, і я як Перший заступник Голови Верховної Ради України потім спрямую її Бориславу Березі, своєму надзвичайно шановному колезі. Дякую.

Будь ласка, наступне запитання – пані Гопко.

ГОПКО Г.М., голова Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Добрий день, шановні колеги! Після Революції Гідності, зважаючи на те, що Янукович залишив країну взагалі без грошей, я хотіла б нагадати громадянам, що нам зі спаду вдалося забезпечити зростання ВВП і макроекономічну стабільність. Водночас питання деолігархізації багатьох секторів залишається надактуальним, зокрема в енергетичній сфері.

Також, колеги, я дуже сподіваюся, що цей уряд (ще до того, як буде сформовано новий) покаже план Б на випадок шантажу з боку Російської Федерації щодо продовження газопостачання.

Я також хочу відзначити, що важливим є завершення будівництва нового корпусу лікарні «Охматдит». У цьому скликанні ми побачили, як запрацювали центр служби крові, радіологічне відділення, в якому вже відбувається діагностика. Сподіваюся, що питання будівництва національної дитячої лікарні будуть понад політикою, що наступні урядовці і парламентарії нарешті подарують дітям сучасну дитячу лікарню.

Ну, і план Маршалла для України – новий інвестиційний план.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. І дякуємо вам також за просування інтересів України, пані Гопко.

Прошу, відповідь.

ЗУБКО Г.Г. Ну, я не знаю, як за 2 хвилини відповісти про такі масштабні питання, які порушила народна депутатка пані Гопко. Зі свого боку, я хотів би подякувати всьому міжнародному блоку нашої

Верховної Ради за результати і взагалі за рішення, які приймалися, які дають можливість відстоювати Україну на міжнародному фронті. Тут я ще хочу подякувати всім членам нашої делегації в ПАРЄ, які відстоювали, захищали Україну і продовжують цю роботу.

Щодо «Охматдиту». Так, справді, є зрушення, але ми чітко повинні говорити, що сьогодні реформування медичної галузі стає питанням № 1. Таких центрів, як «Охматдит», в Україні має бути декілька. Ми сьогодні говоримо про нову мережу первинної медицини. Ми сьогодні говоримо про нову мережу госпітальних округів, які також повинні набувати тієї якості, яка на сьогодні є лише в обласних центрах. Ми повинні говорити про розвиток не тільки обстеження, а й надання медичних послуг. І я думаю, що безпосередньо ця робота з об'єднання госпітальних округів...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо за вашу відповідь. Шановні колеги, думаю, що ми демонстрували успіхи на міжнародному фронті, тому що працювали разом уряд і парламент.

Будь ласка, пане Шверк, наступне запитання.

ШВЕРК Г.А., *член Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Шановні колеги, хочу продовжити щодо міжнародних питань. Я також хочу подякувати уряду. На мою думку, уряд під керівництвом Президента у співпраці з Верховною Радою досяг великих успіхів на міжнародній арені. Але декілька днів тому стався, з моєї точки зору, дуже прикрий випадок, коли віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції не стала учасницею заходу, за який вона безпосередньо відповідає.

Тому у мене запитання, на жаль, я вимушений його поставити пану Зубку: чи це якась прикра помилка, чи свідоме рішення? Тоді хочу знати, хто приймав це свідоме рішення. Яка була мотивація цього свідомого рішення, що віце-прем'єр-міністр не брала участі в заході, за який вона відповідає? Ну, досить дивно. Мені здавалося, що наш уряд завжди працював як одна команда. Чи це вже якісь там...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, відповідь. Це, дійсно, був перший прецедент в Україні, коли профільного віце-прем'єр-міністра не пустили на саміт «Україна – ЄС», який багато в чому готував його офіс.

ЗУБКО Г.Г. Ну, я хочу сказати, що 21-й саміт «Україна – ЄС» відбувся, і ми маємо дуже гарний результат. Ми підписали шість угод щодо співпраці з Європейським Союзом, які дозволяють нам продовжувати євроінтеграцію, продовжувати співпрацю з Європейським Союзом. Підписана Угода щодо фінансування другої фази проекту U-LEAD. Підписана угода між Фондом енергоефективності та Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) щодо співфінансування проектів з енергоефективності. Обговорювалися питання щодо виконання зобов'язань України перед Європейським Союзом і можливості подальшої співпраці в енергетичному секторі, тому що на сьогодні Європейський Союз є найбільшим споживачем газу, що транспортується через Україну, а також питання щодо виконання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Питання неучасті в цьому саміті віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Іванни Климпуш-Цинцадзе для нас було справді несподіванкою. Я про це дізнався, коли вже перебував на пленарному засіданні саміту. Думаю, що тут потрібно розбиратися в самій організації, тому що в списку делегації вона була. Чому відбулася ситуація, що вона не потрапила... Думаю, можна зробити запит, і ми тоді розберемося до кінця.

ГОЛОВУЮЧА. Я прошу оформити запитання пана Шверка до Офісу Президента України і до офісу Прем'єр-міністра України як депутатське звернення. Ми будемо чекати на нього відповіді.

Будь ласка, наступне запитання – пан Рябчин.

РЯБЧИН О.М. «Батьківщина», Донеччина. Дуже приємно мати право на такий фінальний виступ. Запитання до уряду. Ми з вами, Верховна Рада і уряд, були чемпіонами по «зелених» реформах. Ми створили Фонд енергоефективності, який, сподіваюся, запрацює цього року, зробили енергоефективність будинків, запустили енергосервіс, завдяки чому люди заробляють, знижуючи енергоємність, запустили ринок енергоаудиторів, підтримали енергетичні кооперативи. Українці

купають найдешевші електромобілі в Європі – вчора прийняли відповідний закон. Оптимізували «зелений» тариф, започаткували «теплі» кредити. Ми стали одним із перших парламентів світу, що ратифікував Паризьку угоду. Разом з тим Україна ще й досі є однією з найбільш енергонеефективних країн.

Скажіть, будь ласка, можливо, з висоти прожитих років і досвіду: що може зробити наступний уряд? Можливо, варто змінити структуру уряду, щоб у нас були не окремі міністри, які займаються цими питаннями, а енергоефективний уряд. Можливо, ввести додаткову структуру, як у нас є віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, запровадити віце-прем'єр-міністра з питань енергоефективності, «зеленого» розвитку. Що ви можете поради, щоб вирішити це питання? Україна скоротила кількість споживаної енергії, підвищила енергонезалежність, стала більш «зеленою», екологічною. Що можна зробити на рівні виконавчої влади, щоб ці процеси були ефективнішими? Дякую.

ЗУБКО Г.Г. Насамперед я хочу подякувати всім народним депутатам, які підтримували впровадження реформ у сфері ефективності та виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії, вам, пане Олексію, як голові підкомітету, який безпосередньо займався цими питаннями. Насправді у нас є величезна маршрутна карта, що нам ще потрібно зробити.

Ви назвали великий перелік питань, що зроблено, і це дійсно дає нам можливість говорити про виконання та імплементацію Директиви 2006/32/ЄС про ефективність кінцевого використання енергії та енергетичні послуги і про початок імплементації Директиви 2012/27/ЄС про енергоефективність. Але до повного приєднання до Третього енергетичного пакета ЄС ще багато роботи.

Ми вже готові подати до парламенту (єдине, ми зараз не розуміємо, чи потрібно подавати, чи треба зачекати) проект Закону України «Про енергетичну ефективність», який є генеральним законом, який виконує директиву 2012/27/ЄС і регулює питання енергоефективності не лише в рамках житлового сектору, а й на транспорті, в енергетиці, у промисловості. І тут треба зробити величезну роботу, щоб Україна дійсно стала чемпіоном у впровадженні

енергоефективності, яким вона є на сьогодні у залученні інвестицій у виробництво електроенергії з відновлюваних джерел енергії.

Ви знаєте, Україна на сьогодні №1 у залученні інвестицій в сонячну та вітрову енергетику. Але нам потрібно відповісти на питання щодо імплементації директиви 2012/27/ЄС, у який спосіб малий і середній бізнес залучити до впровадження енергоефективності у промисловості, зробити енергоефективність на транспорті та, особливо, в енергетичній сфері, яка потребує модернізації.

І тут, я думаю, що і Верховна Рада, і уряд повинні працювати над тим, щоб програми, які сьогодні діють для житлового сектору, зокрема щодо грантової підтримки, так само могли працювати і на підтримку малого і середнього бізнесу для впровадження енергоефективності.

Також я хочу звернути увагу на питання екологічного податку. На сьогодні, скажу відверто, органи місцевого самоврядування, які отримують екологічний податок, не зацікавлені в тому, щоб зменшувалася кількість викидів, вони зацікавлені в отриманні цього податку. Нам потрібно переглянути парадигму і частину цього податку повертати підприємствам, які зменшують свої викиди, щоб вони спрямовували ці кошти на модернізацію.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 30 секунд.

ЗУБКО Г.Г. Тому роботи дуже багато, і я вам дякую за позицію, що майбутній уряд і майбутній склад парламенту мають приділити цій темі максимальну увагу. Сполучені Штати Америки щороку віддають 10 мільярдів доларів як інвестиції в енергоефективність. Нам потрібно дивитися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пане Геннадію, ви можете передавати нам законопроекти, ми ще будемо мати шанс зібрати кілька позачергових тематичних пленарних засідань, і одне з них може бути присвячено темі енергозбереження.

Колеги, два заключні запитання. Спочатку Тетяна Острікова, а потім Паламарчук, який передає слово народному депутату Кривенкові. Після цього маємо ще розглянути проект Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 11 липня 2019 року про прийняття в цілому проекту Виборчого кодексу України» ([№ 3112-1-П](#)). У нас є ще велика амбіція розглянути ще один проект постанови і щодо нього прийняти рішення. Тому два запитання, і переходимо до розгляду проекту постанови.

Тетяна Острікова. Будь ласка.

ОСТРІКОВА Т.Г. Шановні члени уряду! Ми розуміємо, що каденція цієї Верховної Ради добігає кінця, скоро будуть вибори, але згідно з вимогами Бюджетного кодексу вже розпочався, принаймні мав розпочатися, бюджетний процес. Ми хотіли б все-таки побачити, попри те, що каденція закінчується, Бюджетну резолюцію, яка відповідно до внесених нами змін має бути на три роки. Нас турбує, як країна буде входити в бюджетний процес на 2020-2022 роки. Ми хотіли б розуміти, який курс долара закладається в бюджет, яка інфляція, які планові показники надходження доходів, які пропозиції щодо видатків, які надходження від приватизації, наскільки зростуть доходи від подолання корупційних схем на митниці, про які зараз говорять всі – від Прем'єр-міністра до Президента, але віз і нині там, маємо недоотримання коштів у бюджет. Дайте, будь ласка, відповідь щодо стабільності бюджетного процесу. Дякую.

ЗУБКО Г.Г. Насамперед я хочу подякувати народним депутатам за те, що вони внесли до законодавства України зміни, і нарешті Україна може перейти до планування і складання Бюджетної резолюції на три роки. Уряд працює і на сьогодні вже має проект Бюджетної резолюції, який дає відповідь, якими будуть на майбутні три роки макроекономічні показники, якими будуть рівень мінімальної заробітної плати, рівень інфляції. Отже, ми практично вийшли на маршрутну карту, щоб показати і українським громадянам, і Верховній Раді, і бізнесу, як ми бачимо стратегію планування бюджетних видатків на три роки.

Можу сказати, що всі міністерства подали свої пропозиції щодо бюджетних програм, щодо видатків на підтримку реформ, які сьогодні

проводяться за секторальними напрямками – у сферах освіти, охорони здоров'я, надання адміністративних послуг, державного сектору економіки, місцевого самоврядування, зокрема щодо децентралізації. Якщо маєте бажання, у нас триває безперервний процес, можете долучитися до роботи. Ми готові як уряд приступити до виконання своїх обов'язків і у визначений термін подати проект Бюджетної резолюції, а проект Державного бюджету України до 15 вересня.

У зв'язку з цим я також хотів би сказати, що саме ті рішення, які дозволяють говорити про трирічне планування Бюджетної резолюції, дають можливість приступити до планування і нашому місцевому самоврядуванню. Ще раз хотів би подякувати нашим народним депутатам за це важливе рішення. Європейський Союз сьогодні планує і приймає бюджет на сім років. Україна нарешті перейшла від одного року до планування на три роки. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Заключне запитання. Паламарчук передає слово народному депутату Кривенку. Будь ласка.

КРИВЕНКО В.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Дякую, пане Голово, символічно мати заключне запитання на останньому засіданні парламенту восьмого скликання. Ви правильно говорили, Геннадію Григоровичу, про важливість децентралізації, але є декілька питань.

Перше – це питання доріг. Чомусь Гадяцький міський голова Нестеренко, Пирятинський міський голова Рябоконт, Лохвицький міський голова Радько, Чорнухинський міський голова Василенко ремонтують дороги по 450-480 гривень за квадратний метр, а як тільки фінансування переходить на рівень районної державної адміністрації, вартість зростає до 800 гривень. Прохання направити комісію. Ви бачили, який жахливий стан доріг у Гадяцькому районі, по «ТСН» показували.

Друге питання дуже важливе і дуже критичне. Через півгодини в місті Заводському збираються громадські слухання. Уряд затвердив перспективний план, у якому немає Заводської ОТГ, фактично, місто

Заводське долучають до Лохвицької ОТГ, також до міста. Лохвицький міський голова розуміє, що це неправильно. Я сьогодні розмовляв з головою Полтавської обласної ради паном Біленьким, він також не заперечує. Є такий компромісний варіант: зберігається Токарівська ОТГ, утворюється Заводська ОТГ і зберігається Лохвицька ОТГ.

У п'ятницю відбудеться засідання обласної ради. Обласна державна адміністрація зараз відкликала свої пропозиції щодо перспективного плану. Прохання дати доручення, щоб облдержадміністрація підготувала в терміновому порядку зміни до перспективного плану, у яких передбачити утворення Заводської об'єднаної територіальної громади. У середу я розмовляв про це на засіданні бюджетного комітету з паном Кубівим, він підтримав, учора в Решетилівці, наскільки я знаю, він також про це говорив. Є згода обласної ради, є рішучість громади. Це вкрай критичне питання, прошу вас взяти його на контроль. Дякую вам.

ЗУБКО Г.Г. Дякую, пане Вікторе. Я просив би вас все-таки оформити депутатський запит. Вчора я на *Facebook* отримав повідомлення з приводу Заводської ОТГ. Можу сказати, що, дійсно, для нас дуже важливо, коли приймається рішення щодо громад, як об'єднувати. Зараз я дам доручення працівникам нашого профільного директорату, щоб вони звернули на це увагу, ми спробуємо врегулювати це рішення. Але додатково мені потрібен запит, щоб ми його документально направили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЗУБКО Г.Г. Те, що стосується доріг місцевого значення, вартості їх ремонту. Кожного разу, коли ми направляємо комісію для з'ясування, скільки коштів витрачено, вона має амбітне завдання, але потім повертається і не дає такої відповіді, яка могла б обґрунтувати, чому зростає вартість. Тому нам потрібно приймати рішення про передачу цих доріг на місцевий рівень, дати можливість місцевому самоврядуванню проводити тендери щодо ремонту, експлуатації доріг, забезпечити більший контроль місцевого самоврядування за вартістю дорожніх робіт і за відповідальністю тих, хто їх виконує. Це

буде ефективніше, ніж кожного разу ми направляти комісію і чути якісь незрозумілі відповіді. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Прошу оформити запитання Кривенка як депутатський запит. Хочу подякувати і Геннадію Григоровичу Зубку, і всім членам уряду. Наголошую, що о 13 годині ми зустрічаємося тут, у залі, буде закриття сесії, тому ще не прощаємося. «Годину запитань до Уряду» завершено, дякую вам і до зустрічі о 13 годині. Привітаймо наш уряд (*Оплески*).

Колеги, на ваш розгляд пропонується проект Постанови Верховної Ради України «Про скасування рішення Верховної Ради України від 11 липня 2019 року про прийняття в цілому проекту Виборчого кодексу України» ([№ 3112-1-П](#)). Шановні колеги, відповідно до Регламенту такі проекти постанов розглядаються за скороченою процедурою.

Народні депутати України Валерій Володимирович Писаренко та Дмитро Володимирович Святаш внесли на розгляд Верховної Ради України цей проект постанови та відповідно до статті 48 Регламенту Верховної Ради України звернулися до Голови Верховної Ради України із заявою про усунення порушень під час прийняття рішення Верховної Ради України. Оскільки згідно з календарним планом роботи Верховної Ради України восьмого скликання сьогодні відбувається останнє пленарне засідання, на якому можливо усунути всі порушення, про які заявляють народні депутати, вважаю за необхідне відповідно до Регламенту невідкладно розглянути цей проект постанови.

Крім того, відповідно до вимог статті 130 Регламенту розгляд Верховною Радою України цього проекту постанови є обов'язковим, а процедура підписання прийнятого Виборчого кодексу України має бути завершена ще Верховною Радою України восьмого скликання. Тому ми зобов'язані розглянути цей проект сьогодні.

Я зробив доповідь. Якщо є в залі хтось із авторів, можу надати слово. Тоді прошу провести запис.

Запрошую до слова Святаша. Будь ласка.

СВЯТАШ Д.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 170, Харківська область, самовисуванець). Шановні колеги, я хотів звернутися до Голови Верховної Ради України. А чи розглянуто цей проект постанови профільним регламентним комітетом, пане Парубій?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу виступати, це не година запитань до Голови Верховної Ради України. Будь ласка.

СВЯТАШ Д.В. Добре. Ми нічого не можемо зробити з цим Головою Верховної Ради України. На щастя, йому не довго залишилося... (*Шум у залі*). Багато зробив.

Я переконаний у тому (і всі ви були свідками), що цей законопроект був прийнятий з численними порушеннями чинного Регламенту. Це ганьба для Верховної Ради, коли 18 разів голосується проект Виборчого кодексу, за яким має жити суспільство і обирати народних депутатів. Це перше.

Друге порушення Регламенту в тому, що цей проект постанови вноситься *ad hoc*, фактично, без розгляду профільним комітетом. Це друге порушення, тому я переконаний, що цей проект постанови зараз голосувати не можна. Треба провести засідання профільного комітету, і проголосувати його має вже наступний склад парламенту.

Шановні виборці, у залі 54 народні депутати. Це спотворення волі українського народу щодо такого важливого документа, як Виборчий кодекс. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже мені прикро, коли навчають нас поваги до Регламенту ті народні депутати, які голосували за закони 16 січня тут, у залі, руками, які призвели до вбивства наших хлопців (*Шум у залі*). І хочу наголосити тим тіням з минулого, нечисті, яка намагається сьогодні збити одну з найбільших реформ Верховної Ради України: ми поверталися до голосування поправок, сам кодекс був прийнятий одним голосуванням. Ми поверталися до поправок, поверталися. Згідно з Регламентом ми маємо таке право, і так було зроблено.

Прошу записатися на обговорення: два – за, два – проти.

Трибуна заблокована. Нам ще до кінця каденції треба було...
Леонід Ємець. Будь ласка.

ЄМЕЦЬ Л.О., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ № 221, м. Київ, політична партія «Народний фронт»). Пане Голово! Шановні українці! Насправді Виборчий кодекс з відкритими списками – це закон не для депутатів чи для кандидатів у депутати, а для українського народу, і це є абсолютно очевидним. Кандидати у депутати, які купують собі голоси, не зацікавлені в тому, щоб українці були ситими, задоволеними, впевненими у майбутньому. Їм потрібні бідні й нещасні люди, які не знають, що їх чекає завтра, і готові взяти 500 гривень або 1 тисячу гривень вже сьогодні. І коли такі депутати працюють в українському парламенті, вони зацікавлені в тому, щоб приймати закони, які триматимуть український народ на межі зубожіння.

Десятиріччями така ситуація повторюється. Розірвати це замкнуте коло можливо в єдиний спосіб – усунути можливість формувати парламент через корупцію. Це і є відкриті виборчі списки.

Повністю скасовується мажоритарка з гречкою і підкупом. Повністю скасовується можливість партійних керівників формувати списки за гроші. Ви, український народ, на виборах будете визначати, хто стане депутатом, безпосередньо в день голосування. У бюлетені ви будете піднімати кандидата у списку, роблячи депутатом того, кому довіряєте.

А ті, хто хоче зірвати прийняття цього законодавчого акта, мріють про одне: залишити корупційні механізми, щоб знову й знову обкрадати український народ, щоб знову й знову тримати українців бідними. Єдиний спосіб порвати це – Виборчий кодекс, відкриті виборчі списки. Вчора український парламент прийняв цей закон про майбутнє України. А ті, хто хоче сьогодні це зупинити, – це ті, хто хоче повернути нас до корупції, ті, хто хоче залишити нас у багнюці цього корупційного минулого. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від Радикальної партії – Олег Валерійович Ляшко.

ЛЯШКО О.В. Радикальна партія. Учора парламент прийняв історичне рішення про зміну виборчої системи. Ця нова виборча система, новий Виборчий кодекс з відкритими списками дасть можливість реально подолати корупцію в політиці, щоб сюди, до парламенту, приходили інші люди, з іншим світоглядом, з іншою філософією, такі, як моя команда: від людей, від народу, для яких основне – захист національних інтересів України. А не приходять до парламенту, витрачають мільйони, щоб отримати місце у списку чи на мажоритарці, потім обкрадають людей.

Учора ми почули дуже небезпечні заяви представників Зеленського, зокрема Стефанчука, його представника у Верховній Раді, що, мовляв, Виборчий кодекс був прийнятий із суттєвими порушеннями процедури і може бути заветований.

Це означає, що Зеленський знову обманює українців. Як перед виборами, коли він обіцяв прийняти закон про імпичмент. Ми прийняли, але він його досі не підписав і не повернув. Обіцяв новий Виборчий кодекс, а тепер вони розказують, що він їм заважає, і хочуть заветувати. Обіцяв знизити тарифи, а виявилось, що це жарти. Тобто Зеленський обманював українців перед виборами.

Я закликаю Голову Верховної Ради України Андрія Володимировича Парубія відповідно до статті 94 Конституції України підписати Закон «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» і опублікувати його в «Голосі України».

Я звертаюся до українців: 21 липня всі ми маємо шанс на виборах зупинити цього новоявленого царя з наполеонівським комплексом меншовартості, коли він лізе то в каналізацію, то ще куди-небудь, замість того щоб виконувати функції Президента України. Саме тому ми в опозиції до Зеленського. Тому що людина, яка завдяки українцям стала на президентській посаді, сьогодні робить все для того, щоб знищити країну, щоб повернути її зі шляху європейського розвитку до Малоросії.

Я і моя команда не дамо Зеленському знищити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Від фракції «Блок Петра Порошенка» – Іван Дмитрович Спориш. Передає слово Вікторії Пташник. Будь ласка.

ПТАШНИК В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Позафракційна. Шановні колеги! Учора сталася, на мою думку, історична і дуже важлива подія: ми прийняли Виборчий кодекс. Виборчий кодекс, який дасть можливість обирати щирих, ефективних, народних депутатів, які працюватимуть у парламенті, які займатимуться законодавчою діяльністю, адже він передбачає обрання народних депутатів за відкритими виборчими списками.

Зараз вечорами, після роботи у Верховній Раді, я зустрічаюся з виборцями з різних будинків у Шевченківському районі міста Києва. На превеликий жаль, я спостерігаю, що деякі виборці чекають від народних депутатів отримання матеріальної допомоги. Тому що вони так звикли, тому що окремі народні депутати привчили їх до того, що в період передвиборчої агітації потрібно щось приносити, щоб за тебе проголосували.

Цю ганебну систему потрібно ліквідувати. Нам треба переходити до відкритої виборчої системи, до відкритих виборчих списків, щоб кожний виборець мав можливість впливати на список і на тих кандидатів, які обиратимуться до парламенту, щоб нарешті до Верховної Ради приходили не представники великих олігархічних груп, а професійні юристи, професійні економісти, які будуть займатися законотворчою діяльністю.

Тому коли я сьогодні бачу такі проекти і спроби заблокувати цю історично важливу подію, коли я бачу тих, хто зараз намагається говорити про порушення Регламенту, я згадую про народних депутатів, які ганебно голосували шляхом підняття рук за закони 16 січня. Я вважаю, що такого порушення Регламенту не повинно бути. Я вважаю, що такі народні депутати нарешті мають бути покарані, вони мають понести відповідальність, за це має наставати кримінальна відповідальність, тому що закон – один для всіх. І я дуже сподіваюся, що принцип невідворотності покарання почне діяти в Україні. Тому давайте проголосуємо за відхилення цього проекту постанови і розблокуємо підписання Виборчого кодексу.

І я дуже сподіваюся, що Президент також підтримає цю важливу історичну ініціативу народних депутатів, підпише Виборчий кодекс, і він почне діяти. Єдине, що я хочу попросити парламент наступного

скликання, це, можливо, змінити дату набрання чинності Виборчим кодексом, щоб наступні вибори вже відбулися за новою системою. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хочу наголосити (учора я давав роз'яснення), що у стенограмі чітко зазначено: з наступних чергових виборів, але не пізніше визначеного терміну – і зазначена дата. І коли ми голосували, я наголошував: враховуючи виступ керівника робочої групи, який був зроблений з трибуни. Тому Виборчий кодекс вступає в дію з наступних чергових парламентських виборів. Наголошую ще раз, і, власне, це буде зазначено в техніко-юридичних правках, що наступні чергові вибори будуть проходити за новим Виборчим кодексом. Ті, хто дає інші коментарі, просто не до кінця розібралися з доповіддю, яку робив голова робочої групи Олександр Черненко. Я вчора дав роз'яснення, і Апарат так готуватиме, враховуючи доповідь Черненка з трибуни.

Від фракції «Об'єднання «Самопоміч» – Єгор Соболев. Прошу.

СОБОЛЄВ Є.В., член Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Я вважаю, що спікер вчора зробив унікальну роботу. Усі знають, що я часто критикував Андрія Парубія, але вчора він показав себе людиною, яка веде парламент до рішення в умовах, коли рішення блокувалося. Думаю, що ми маємо йому подякувати за вчорашнє рішення.

Друге. Всі розуміють, що такий розгляд законопроекту був наслідком величезного спротиву. Власне кажучи, подання більше 4 тисяч поправок було технологією, щоб проект ніколи не винесли на голосування. Так само величезні проблеми були і з роботою над проектом у Комітеті з питань правової політики та правосуддя. На слова подяки заслуговують члени робочої групи, які допомогли нам усім розібратися з цією технологією і пройти кожну поправку, вийти на рішення.

Третє. Я хочу сказати, що співавторами, справжніми творцями цього законодавчого акта треба назвати багатьох громадських активістів, лідерів громадських організацій, які не втомлювалися пояснювати, що це закон не про вибори і не про депутатів, а про

можливість людей мати кращих представників у Верховній Раді. Ця система, яку ми запровадили, дає можливість кожному виборцю обирати і політичну силу, яка представлятиме його у парламенті, і конкретну людину від цієї політичної сили. Це подвійна політична відповідальність, тому це добре рішення.

Ми теж закликаємо Президента України якомога швидше підписати Виборчий кодекс, ухвалений учора парламентом, і, звісно, будемо голосувати проти ідеї його скасування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, Єгоре, ви доклали величезних зусиль, щоб кодекс був. І ще я хочу згадати, окрім багатьох громадських активістів, одного, хто доклався найбільше. Це Юрій Ключковський – людина, яка багато років працювала над тим, щоб Виборчий кодекс як одна велика система міг бути підтриманий. Сподіваюся, він чує нас, і я йому дякую від імені всієї Верховної Ради України.

Від «Опозиційного блоку» – Ігор Шурма. Будь ласка.

ШУРМА І.М. «Опозиційний блок». Найбільша трагедійність сучасного життя – це гібридність нашої політики. Знаєте, в чому вона полягає? Вона полягає в тому, що у нас немає політичної відповідальності. А чому у нас немає політичної відповідальності? Тому що у нас немає ідеологічних партій, у нас є політичні проекти.

І прикладом цього була коаліція «Європейська Україна». А хто з них під брендом «Блок Петра Порошенка» чи «Народний фронт» сьогодні іде на вибори? Чому? Підіть. Якщо ви кажете, що є такі досягнення, скажіть, що я, представник БПП чи «Народного фронту», йду зробити ваше життя кращим. Всі поховалися і ніхто не хоче.

От чим є добрий Виборчий кодекс? Він ставить крапку на існуванні мажоритарної системи. Більше не буде так званого, нехай на мене ніхто не ображається, політичного болота. Що значить «позафракційні»? Тут має бути або коаліція, або опозиція, і тоді будуть правила гри. Це перше.

Друге. Виборчий кодекс започатковує створення в майбутньому ідеологічних партій. Це є наше майбутнє. Більше того, коли людей питаєш: «А ти за кого голосував?» – «Та що від мене залежить, від

мого голосу?». А тепер до людей нарешті приходиться усвідомлення відповідальності за свій вибір.

Я вчора уважно спостерігав за паном Стефанчуком, який сидів тут, у залі. Буде ще багато проблем, друзі. Потрібно сказати правду: Виборчий кодекс був прийнятий з порушенням Регламенту. Тому що немає рішення комітету. А що таке робоча група? Він фотографував результати голосування і дивився, хто є в залі. Ніхто з нас не прочитав тексту. А найголовніше, щоб Виборчий кодекс не чекала доля законів у сфері охорони здоров'я, які тут прийняті. Жоден прийнятий закон – ні про трансплантацію, ні про реформу – не працює. Закон є добрим тоді, коли він знаходить свою реалізацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 30 секунд.

ШУРМА І.М. Нас ще буде очікувати довгий процес внесення змін, тому що він не є таким досконалим, як вам здається. Якщо ви подивитесь на результати виборів до міських рад, які проходили в минулому, то там не завжди переможець округу на виборах ставав депутатом міської ради. Попереду – цікава робота. І завдяки «Опозиційному блоку» ви прийняли цей кодекс у першому читанні та в цілому. Бо без наших голосів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується Перший заступник Голови Верховної Ради України Ірина Геращенко.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Знаєте, вчора, коли Верховна Рада України проголосувала за Виборчий кодекс, фактично, 230 депутатів, які натиснули кнопку «за», дозволили врятувати обличчя всім політичним фракціям і партіям, що представлені у нинішньому парламенті. Хочу нагадати, що у передвиборчих обіцянках і програмах усіх політичних сил, які зайшли 2014 року до Верховної Ради України восьмого скликання, була чітка обіцянка – Виборчий кодекс з відкритими списками.

Особливо я хочу подякувати мажоритарникам, які вчора показали, що вони є державниками, підтримавши перехід від мажоритарної системи до ідеологічних партій. Очевидно, що цей кодекс має надзвичайно важливі новели. Ми запровадили так звану гендерну квоту, що

дасть можливість збалансувати представництво чоловіків і жінок у Верховній Раді України і в місцевих органах влади. Ми також закріпили депутатів за регіонами, для того щоб політики не були відірвані від своїх виборців. Ми дозволили виборцям визначати, хто має бути вище у партійному списку. Віднині ці списки формуватимуться, по суті, самими виборцями, а не партійними бонзами. Це надзвичайно важливі речі, які примусять партії формуватися не як одноразові політичні проекти під вибори, а як ідеологічні партії.

Особлива подяка фронтменам прийняття Виборчого кодексу – Голові Верховної Ради України Андрію Парубію та голові робочої групи Олександрю Черненку. Я пишаюся, що вони представляють «Європейську солідарність». Усі депутати, які йдуть за списком цієї політичної сили, проголосували за Виборчий кодекс, довівши, що для нас це є дуже і дуже важливим.

Мені єдине шкода... Ми з вами, колеги, встигли б іще й депутатську недоторканність скасувати, якби не незаконний, по суті, розпуск Верховної Ради України восьмого скликання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, 30 секунд.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Тому що перше голосування було «за». Очевидно, що ми зробили вже 50 відсотків роботи «Слуги народу», коли прийняли норму про імпічмент Президента в законі про ТСК і Виборчий кодекс. Президентові залишилося одне: підписати ці закони, щоб «слугам», які зайдуть сюди, було менше роботи. А ми її зробили професійно і фахово, за що всім вам дуже дякую і всіх вас дуже шаную.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, зараз переходимо до голосування.

Ще Кривенку 1 хвилина, який допомагав скликати депутатів до залу, і переходимо до голосування.

КРИВЕНКО В.М. Дякую, пане Голово. Я хочу подякувати всім тим, хто збирався, 4 тисячі людей було на мітингу під Верховною Радою 6 вересня, серед них 1 тисяча рухівців. Дякую всім громадським активістам. Ми ставили пікети біля виходів із комітетів

і знімали на відео депутатів, які обіцяли, що проголосують. Однак половини з них учора не було в залі.

І я закликаю наших виборців зробити оцінку: хто вчора і сьогодні не на роботі, а в округах, за них не голосувати. Чомусь на роботу не може не вийти ні лікар, ні вчитель, щоб його не звільнили з роботи. А в такий принципово важливий день, у четвер, коли нам треба було прийняти надважливі закони, ви бачили, що було з явкою і як важко було проголосовано. Проголосовано було за Регламентом, проголосовано було все правильно, ми маємо право повертатися.

Я відчуваю величезне задоволення і гордість за тих людей, які внесли зміни до виборчого законодавства, які вчора були на роботі, і за тих, хто долучився до тих позитивних речей, які зробив цей парламент. Дякую всім! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Переходимо до прийняття рішення. Я ставлю на голосування проект Постанови Верховної Ради України «Про скасування рішення Верховної Ради України від 11 липня 2019 року про прийняття в цілому проекту Виборчого кодексу України» ([№ 3112-1-П](#)). Хто підтримує цей проект постанови, прошу голосувати «за», хто не підтримує – «проти». Голосуємо.

«За» – 2.

Рішення не прийнято.

За – 2, проти – 38, утрималися – 9. Постанову провалено. Це дає змогу підписати Виборчий кодекс України і передати його на підпис.

Колеги, звучали питання і щодо підпису закону про ТСК. Ми, дійсно, опинилися в дуже дивній ситуації, коли людина, яка, йдучи на вибори, обіцяла відкриті списки, а подала свій перший законопроект про закриті списки. Коли новообраний Президент обіцяв, що внесе законопроект про імпічмент, але не підписує закон про ТСК, який прийняла Верховна Рада України. Я дуже детально з юристами розібрався в цій ситуації, чи може Голова Верховної Ради України підписати. На жаль, станом на цей етап Голова не може підписати. Згідно з Конституцією Голова підписує, коли подолане вето, і тоді, якщо Президент не підписав, Голова Верховної Ради України може підписати. Зараз на підписі у Президента України лежить закон про ТСК. Наголошую, він не має права вносити пропозиції і ветувати

його, він може його лише підписати. Це наше спільне завдання – змусити його підписати закон.

Лежить закон про підтримку Пласту. Я весь час наголошував, що удар по Пласту нам нанесений підло і підступно, закон про Пласт має бути підписаний. Закон про відкриті виборчі списки має бути підписаний, і ми повинні всі змусити його це зробити.

На жаль, ми чуємо від нього нові й нові несподівані ідеї. Зокрема, вчорашня його ідея про люстрацію. Я глибоко переконаний, це не його ідея, це ідея Путіна. І не випадково вони вчора мали розмову з Путіним, власне, для того щоб люструвати всіх учасників Революції Гідності, добровольців, волонтерів, українських воїнів – учасників російсько-української війни. Це і є мрія Путіна, яку, на жаль, ретранслюють тут, в Україні.

Я хочу запевнити всіх, хто хотів би захисників Української держави люструвати – цього не вийде, це ніколи не буде мати успіху. Відійдуть в історію ті, хто піднімає зброю проти України, відійдуть в історію ті, хто хоче дискредитувати українських воїнів і українських будівничих за тих п'ять років, а Україна – буде, і буде українська перемога.

Я переконаний, що 21 липня українці дадуть оцінку і тим заявам, і тим діям, які сьогодні ретранслюються в Україні і, на жаль, звучать з вуст новообраного Президента.

Колеги, я вітаю всіх з тим, що ми відкрили шлях до підписання Виборчого кодексу України. Хочу нагадати, що зараз за Регламентом у нас запити, потім – година виступів, і о 13:00-13:10 будемо закривати наше пленарне засідання і сесію.

Передаю слово для виступу Ірині Геращенко. Будь ласка.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, до президії Верховної Ради України надійшла заява народного депутата Михайла Папієва, що 11 липня під час голосування проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за злочини, вчинені щодо малолітньої чи малолітнього, неповнолітньої чи неповнолітнього та особи, яка не досягла статевої

зрілості» ([№ 6449](#)) його картка не спрацювала, і він просить врахувати його голос «за».

Зараз наше традиційне і обов'язкове відповідно до Регламенту оголошення депутатських запитів.

Надійшло 128 депутатських запитів:

Ігоря Шурми – до керівника Офісу Президента України щодо надання для ознайомлення указу Президента України для прийняття до громадянства України пані Супрун Уляни-Надії.

Ігоря Шурми – до Прем'єр-міністра України, голови Національної поліції України, Генерального прокурора України щодо притягнення до відповідальності посадових осіб Міністерства охорони здоров'я України за невиконання вимог Закону України «Про екстрену медичну допомогу», що призвело до смерті журналіста Святослава Секунова.

Якова Безбаха – до Кабінету Міністрів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженого Президента України з прав дитини, Міністерства юстиції України щодо необхідності вжиття заходів для захисту прав неповнолітньої дитини.

Тараса Кременя та Ігоря Бриченка – до голови правління акціонерного товариства «Українська залізниця», Генерального прокурора України щодо затримки виплати заробітної плати працівникам приватного акціонерного товариства «Гніванський завод спецалізобетону».

Олени Сотник – до Секретаря Ради національної безпеки і оборони України стосовно отримання інформації щодо підтримки ідей по питанню Донецької та Луганської областей Секретарем РНБО.

Михайла Бондаря – до міністра внутрішніх справ України, Генерального прокурора України щодо об'єктивності проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні № 2201914000000013 про вчинення Тарасом Шкодою кримінального правопорушення.

Олега Кулініча – до тимчасово виконуючої обов'язки міністра охорони здоров'я України, міністра фінансів України щодо недофінансування комунального некомерційного підприємства «Миргородська центральна районна лікарня».

Сергія Євтушка – до Голови Верховної Ради України щодо надання копій документів.

Андрія Шипка – до міністра внутрішніх справ України щодо контролю проведення досудового розслідування ДТП, в якій загинула сім'я з міста Нікополя.

Володимира Литвина – до Прем'єр-міністра України щодо відновлення автобусного маршруту Баранівка – Явне.

Костянтина Яриніча – до тимчасово виконуючої обов'язки міністра охорони здоров'я України, міністра фінансів України щодо вжиття невідкладних заходів, спрямованих на безперебійне безоплатне забезпечення громадян, хворих на рідкісні (орфанні) захворювання, у тому числі на муковісцидоз, необхідними для лікування лікарськими засобами та медичним обладнанням.

Юрія Павленка – до тимчасово виконуючого обов'язки голови Сумської обласної державної адміністрації, голови Садівської сільської ради Сумського району Сумської області, тимчасово виконуючого обов'язки голови Косівщинської сільської ради Сумського району Сумської області, першого заступника голови Сумської районної державної адміністрації щодо використання коштів субвенції з державного бюджету у 2018 році місцевим бюджетам на придбання житла для дитячих будинків сімейного типу та забезпечення діяльності дитячих будинків сімейного типу в Сумському районі Сумської області.

Вадима Кривохатка – до першого заступника Голови Служби безпеки України – начальника Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Центрального управління Служби безпеки України щодо неналежного реагування на факти, що мають ознаки диверсійної діяльності.

Анни Романової – до Прем'єр-міністра України щодо діяльності державних підприємств, установ та організацій у галузі туризму.

Анни Романової – до міністра закордонних справ України щодо оформлення віз на навчання.

Ігоря Гузя – до Прем'єр-міністра України щодо питання втрати 50 гектарів української території на користь Республіки Білорусь, що раніше належали Ветлівській та Гірківській сільським радам Любешівського району Волинської області.

Ігоря Гузя – до Прем'єр-міністра України щодо питання катастрофічного обміління озера Світязь.

Романа Мацоли – до Кабінету Міністрів України, директора державної установи «Інститут отоларингології імені професора О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України», президента Національної академії медичних наук України, тимчасово виконуючого обов'язки голови Хмельницької обласної державної адміністрації щодо повторного розгляду звернення з приводу забезпечення слуховими апаратами дитини з вадами слуху.

Володимира Литвина – до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення дитини слуховим апаратом за бюджетні кошти.

Анатолія Денисенка – до Прем'єр-міністра України щодо необхідності посилення контролю за дотриманням санітарних норм у дитячих таборах.

Анатолія Денисенка – до Прем'єр-міністра України щодо необхідності затвердження Концепції Загальнодержавної екологічної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему на період з 2021 по 2031 роки.

Сергія Львовичкіна – до віце-прем'єр-міністра – міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, голови Київської обласної державної адміністрації щодо незадовільного стану амбулаторії в селі Триліси Фастівського району Київської області.

Дмитра Шпенова – до голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо неможливості приєднання до електричної мережі побутових споживачів сіл Мар'ївка та Макорти Софіїського району Дніпропетровської області.

Віталія Гудзенка – до Прем'єр-міністра України щодо підвищення посадових окладів молодших медичних працівників і технічних працівників бюджетних установ.

Віталія Гудзенка – до міністра інфраструктури України щодо підвищення заробітної плати працівникам «Укрпошти».

Сергія Власенка – до міністра оборони України щодо витрат з державного бюджету України на проведення військового параду до Дня незалежності України.

Тетяни Острікової та Ольги Белькової – до виконуючого обов'язки голови Державної фіскальної служби України щодо сум утриманого податку на доходи фізичних осіб із заробітної плати громадян віком до 26 років.

Ігоря Котвіцького – до Прем'єр-міністра України щодо інноваційної діяльності наукових і освітніх установ.

Віктора Романюка – до міністра внутрішніх справ України щодо системного продовження практики масового підкупу виборців в Обухівському і Васильківському районах Київської області.

Олени Сотник – до директора Національного антикорупційного бюро України, Генерального прокурора України щодо надання інформації про стан досудових розслідувань у кримінальних провадженнях.

Павла Різаненка – до першого заступника голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, Генерального прокурора України щодо вжиття невідкладних заходів реагування для припинення незаконного розорювання земель біля села Рудницьке Барішівського району Київської області.

Юрія Бублика – до міністра екології та природних ресурсів України щодо соціального напруження, що виникло через екологічну небезпеку, створену роботою газовидобувних свердловин поблизу житлової забудови села Коломацьке Полтавського району Полтавської області.

Юрія Бублика – до Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, міністра юстиції України щодо усунення порушень при здійсненні реєстрації місця проживання громадян, обмеження права громадян на отримання соціальних виплат та державних гарантій через відсутність реєстрації місця проживання, фактів зловживань та корупційних проявів у роботі центрів надання адміністративних послуг.

Сергія Мельника – до міністра культури України щодо звернення депутатів Хмельницької міської ради з приводу необхідності доопрацювання положення про атестацію педагогічних працівників закладів освіти сфери культури.

Олександра Вілкула – до Прем'єр-міністра України, тимчасово виконуючої обов'язки міністра охорони здоров'я України щодо вжиття термінових заходів для забезпечення контролю за дотриманням санітарних норм у дитячих таборах відпочинку та відновлення

прав українських дітей на безпечні умови перебування, охорону їхнього життя і здоров'я.

Олега Осуховського – до Прем'єр-міністра України, міністра внутрішніх справ України щодо відзнаки «Захиснику України».

Андрія Ілленка – до голови Київської міської державної адміністрації щодо облаштування пішохідного переходу біля середньої загальноосвітньої школи № 190 і Центру дитячої та юнацької творчості Деснянського району в місті Києві.

Андрія Ілленка – до голови Київської міської державної адміністрації щодо проведення ремонтних робіт та заміни аварійних ліфтів у будинках житлового масиву «Лісовий» Деснянського району міста Києва.

Едуарда Матвійчука – до Кабінету Міністрів України, Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Міністерства охорони здоров'я України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Міністерства екології та природних ресурсів України, Київської міської державної адміністрації, Київської обласної державної адміністрації, Підгірцівської сільської ради Обухівського району Київської області щодо розгляду звернення Вадима Філоненка в інтересах мешканців села Підгірці для з'ясування та вирішення всіх обставин ситуації, що склалася в місцевій громаді, забезпечення екологічних та санітарних норм, а також всебічного захисту та забезпечення конституційних прав громадян.

Едуарда Матвійчука – до Кабінету Міністрів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Міністерства юстиції України, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Харківської обласної державної адміністрації, Харківської міської ради щодо розгляду звернення особи з інвалідністю І групи з дитинства Сергія Яременка, мешканця міста Харкова, про надання всебічної

соціальної, медичної та матеріальної допомоги родині заявника у ситуації, що склалася.

Групи народних депутатів (Петьовка, Лунченко, Горват) – до міністра інфраструктури України щодо виділення фінансування на ремонт автошляху Н-09 Мукачево – Рахів – Богородчани – Івано-Франківськ – Рогатин – Бібрка – Львів у межах Закарпатської області.

Валерія Писаренка – до голови Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів щодо спрощення порядку переміщення домашніх тварин у країни Європейського Союзу.

Валерія Писаренка – до міністра закордонних справ України щодо спрощення порядку переміщення домашніх тварин у країни, які є членами Європейського Союзу.

Руслана Демчака – до начальника Головного управління Держгеокадастру у Вінницькій області про погодження проекту землеустрою щодо зміни меж сіл Брицьке і Конюшівка Липовецького району Вінницькій області.

Руслана Демчака – до міністра соціальної політики України щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України № 1037 від 28 грудня 2016 року щодо розмірів тарифних розрядів для працівників бюджетних установ.

Групи народних депутатів (Геращенко, Спориш, Іонова) – до Прем'єр-міністра України щодо виділення бюджетних коштів на фінансування підготовки кошторисно-проектної документації для будівництва мосту через річку Дністер (Ямпіль (Україна) – Косеуць (Республіка Молдова)).

Групи народних депутатів (Геращенко, Спориш, Іонова) – до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення фінансування ремонту автомобільної дороги державного значення Т-02-02 Могилів-Подільський – Ямпіль – Бершадь – Умань.

Ірини Сисоєнко – до Прем'єр-міністра України щодо необхідності внесення змін до стандарту вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 879 від 24 червня 2019 року.

Володимира Арешонкова – до міністра внутрішніх справ України щодо надання інформації з приводу забезпечення дотримання законодавства у процесі парламентської виборчої кампанії у виборчому окрузі № 64 з центром у місті Коростені.

Ірини Констанкевич – до міністра фінансів України щодо захисту прав жителів селища Олика Ківерцівського району Волинської області на доступ до банківських послуг шляхом відновлення роботи відділення АТ КБ «Приватбанк».

Ірини Констанкевич – до голови Маневицької районної ради Волинської області щодо захисту прав жителів села Новосілки Маневицького району Волинської області та надання інформації про подальшу долю будівлі, де раніше була розташована загальноосвітня школа I-II ступенів.

Олександра Бригинця – до голови Національної поліції України, голови Київської міської державної адміністрації щодо можливо протиправних дій, спрямованих на позбавлення народного художника України, лауреата Шевченківської премії Анатолія Гайдамаки права користування творчою майстернею по вулиці Андріївській узвіз, 8 у місті Києві, ознак вчинення пограбування майстерні, заволодіння творами та майном художника.

Миколи Кучера – до начальника Головного управління Держгеокадастру у Вінницькій області щодо незаконного використання земельних ділянок селянським фермерським господарством «Фортуна» на території Бондурівської сільської ради Гайсинського району Вінницької області.

Сергія Лабазюка – до Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України щодо розширення переліку закладів професійно-технічної освіти Хмельницької області для впровадження дуальної форми навчання.

Сергія Лабазюка – до Національної поліції України, Міністерства оборони України щодо поновлення розслідування справи загиблого Павла Короля.

Сергія Лещенка – до голови Київської міської державної адміністрації щодо незадовільного стану будинків по вулиці Кирилівській у місті Києві.

Сергія Лещенка – до голови Київської міської державної адміністрації щодо пільгового забезпечення лікарськими засобами.

Ігоря Луценка – до Прем'єр-міністра України, міністра екології та природних ресурсів України, заступника голови Державного агентства лісових ресурсів України, тимчасово виконуючого обов'язки голови Рівненської обласної державної адміністрації щодо розширення території Національного природного парку «Дермансько-Острозький» у межах Дубенського та Здолбунівського районів Рівненської області.

Ігоря Луценка – до Прем'єр-міністра України, тимчасово виконуючого обов'язки голови Державної екологічної інспекції України, голови Державної аудиторської служби України, голови Державної регуляторної служби України щодо здійснення позапланової перевірки діяльності державного підприємства «Дубенське лісове господарство» на предмет дотримання законодавства під час проведення рубок головного користування у 2019 році.

Юрія Дерев'янка – до Кабінету Міністрів України щодо не обхідності виділення з державного бюджету коштів на здійснення реконструкції Чернопотоківського ліцею Делятинської селищної ради об'єднаної територіальної громади Надвірнянського району Івано-Франківської області з будівництвом корпусу на 14 навчальних класів, котельні та адміністративних приміщень.

Юрія Дерев'янка – до Кабінету Міністрів України щодо необхідності виділення з державного бюджету коштів на завершення будівництва спортивного плавального басейну (у складі реконструкції Надвірнянської дитячо-юнацької спортивної школи) по вулиці Міцкевича, 3А в місті Надвірна Івано-Франківської області.

Юрія Левченка – до директора Інституту археології Національної академії наук України щодо отримання інформації про археологічні дослідження на земельній ділянці по вулиці Половецькій, 4 у Шевченківському районі міста Києва.

Юрія Левченка – до голови Державної архітектурно-будівельної інспекції України, директора Департаменту земельних ресурсів Київської міської державної адміністрації, директора Департаменту міського благоустрою Київської міської державної адміністрації щодо незаконного будівництва на земельній ділянці по вулиці Олени Теліги, 25 у місті Києві.

Олександра Вілкула – до Прем'єр-міністра України, міністра освіти і науки України щодо врахування Міністерством освіти і науки

зауважень та пропозицій Профспілки працівників освіти і науки України до проекту Постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки».

Якова Безбаха – до Кабінету Міністрів України, Національної поліції України, Ради бізнес-омбудсмена, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної фіскальної служби України, Генеральної прокуратури України щодо всебічної перевірки фактів втручання правоохоронних органів у господарську діяльність підприємства.

Наталії Веселової – до Генерального прокурора України щодо розслідування кримінального провадження.

Миколи Кучера – до Прем'єр-міністра України щодо припинення вчинення незаконних дій посадовими особами Державної фіскальної служби України щодо товариства з обмеженою відповідальністю «Мінерал транс Україна», негайного виконання рішення судів, що набрали законної сили, повернення незаконно списаних коштів на рахунок товариства та відновлення товариству ліміту на реєстрацію податкових накладних.

Роберта Горвата – до виконуючого обов'язки голови Державної фіскальної служби України щодо завершення процесу імплементації положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку виробництва теруарних вин та натуральних медових напоїв».

Шановні колеги, я завершила оголошення депутатських запитів.

Надійшли дві заяви народних депутатів щодо невдоволення відповідями на депутатські запити.

Пан Шурма запрошується до слова. Будь ласка.

ШУРМА І.М. Шановні громадяни України! Мій виступ звертається до вашої пильності. Він адресований вам, аби 21 липня, коли будете йти на виборчі дільниці, ви дуже пильно дивилися, за кого віддаєте свій голос і кого делегуєте до єдиного органу законодавчої

влади. Чому я акцентую на цьому увагу? Протягом усіх п'яти років, що ми працювали у Верховній Раді, з метою парламентського контролю народні депутати звертаються з депутатськими запитами до уряду, на які дуже часто отримують відписки і конкретних справ не можуть показати.

Я не раз звертався до Міністерства охорони здоров'я України з проханням надати дані про міжнародні закупівлі, тому що десятки мільярдів гривень виведено за кордон, а ліків немає. А ті ліки, що надходять, дуже часто прострочені і не відповідають якісним показникам.

У мене було багато запитань щодо того, чому три роки Міністерство охорони здоров'я не збирає людей з регіонів, фактично, протягом трьох років не проводиться засідання колегії Міністерства охорони здоров'я. Якщо очільники не слухають людей з регіонів, вони не можуть знати, які там проблеми.

Більше того, тепер, коли запахло смаленим, коли Рахункова палата виявила цілий ряд істотних недоліків, у тому числі фінансових, коли починають лунати запитання. Чому за п'ять років ті, хто був при владі, не розробили концепцію розвитку національної системи охорони здоров'я? Чому немає стратегії впровадження цієї концепції? Чому закони, прийняті Верховною Радою, – «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я» (про автономізацію медичних закладів), «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині», «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення своєчасного доступу пацієнтів до необхідних лікарських засобів та медичних виробів шляхом здійснення державних закупівель із залученням спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі» – не запрацювали? Чому Верховна Рада прийняла закони, а Міністерство охорони здоров'я не забезпечує їх реалізації? Чому сьогодні немає відповідальних людей?

Дуже прикро, що ті люди, які повинні нести відповідальність, у тому числі політичну, як останні щурі, залишають Міністерство охорони здоров'я і йдуть до парламенту. Сьогодні звільнилася Стефанишин, яка не має профільної освіти, вона філолог, іде на парламентські вибори, не хочу називати від якої політичної партії.

Заступник міністра Ілік також залишив Міністерство охорони здоров'я. Хто там працює? На що залишили державну установу? Там нікому працювати. На превеликий жаль, цей уряд ще буде дуже довго функціонувати, поки не буде нового.

Звертаюся до вас: будьте пильними і дивіться, за кого голосуєте. Оті люди, які не працювали, не мають права потрапити до парламенту. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

До слова запрошується Сергій Лещенко. Будь ласка.

Колеги, ми з пані Оксаною Сироїд, яка зараз долучиться до ведення сьогоднішнього пленарного засідання, інформуємо вас, що після цього виступу буде запис на виступи народних депутатів України з різних питань. Просимо всіх, хто планує виступити, повернутися до сесійної зали, для того щоб записатися на виступ. На це у нас буде близько 30 хвилин, і потім – закриття сесії.

ЛЕЩЕНКО С.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні кияни! Шановні громадяни України! Ми традиційно отримуємо від органів влади відписки, вони відверто нехтують законом. Конкретне звернення, яке ми сьогодні обговорюємо, – щодо викидів в озеро Гарячка в місті Києві, коли величезний житловий масив столиці потерпає від екологічних проблем. У відповідь – чергові відписки міської влади. Ми вже до цього звикли.

Відверто скажу: іншого виходу, ніж дострокові вибори в Києві, я не бачу. Тому що відірваність міської влади від потреб киян кидається в очі. На кожній зустрічі будь-де: чи в центрі, чи на околицях, чи в метро, чи просто на зупинці, – скрізь нарікання на те, що влада тотально забула, на кого вона працює. Влада в Києві має працювати на киян. У даному разі ситуація з озером Гарячка – це лише один із прикладів.

Інший приклад – ситуація з пільговим і безоплатним забезпеченням лікарськими засобами в Подільському районі міста Києва. Останні два дні я присвятив тому, що намагаюся помирити двох державних чиновників: керівника «Консультативно-діагностичного

центру» Подільського району і керівника Департаменту охорони здоров'я КМДА. Ви обидва маєте працювати в інтересах киян! Якщо не вистачає коштів на те, щоб українські громадяни, які живуть у Подільському районі, отримували пільгові або безплатні ліки, – знайдіть порозуміння. Чому ви робите заручниками громадян України, які платять вам зі своїх податків зарплату, втягуючи в конфлікт дедалі більше людей, які намагаються вирішити питання? Проте замість вирішення ви один на одного перекладаєте відповідальність.

Ситуація така. У Подільському районі потреба на пільгові та безплатні ліки – 6 мільйонів 400 тисяч гривень. Виділили 2,6 мільйона. Утворилася величезна дірка, яка означає, що мешканці Подільського району не отримають лікарських засобів, яких потребують. Не робіть їх заручниками! Якщо є порушення з боку керівника медичного закладу – розслідуйте, відкривайте справу. Якщо немає порушень – виділяйте гроші. Не робіть людей заручниками цього протистояння, тому що, зрештою, це життя. Це не просто чергові забаганки чи якийсь піар-прожект з побудови «кришталевого» місточка у місті Києві, який тріщить на другий день і не функціонує, тому що він навіть офіційно не введений в експлуатацію, ідеться про життя громадян України...

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, 10 секунд.

ЛЕЩЕНКО С.А. Життя громадян, які утримують чиновників на цих посадах. Подумайте про людей нарешті, а не про піар-забаганки або схеми, які витягують гроші з бюджету на задоволення...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, зараз прошу записатися на виступи. Прошу провести запис. Виступи у нас триватимуть до 13 години, тому що завершення нашої роботи буде о 13 годині.

Запрошую до слова народного депутата Куренного. Будь ласка, народний депутат Сергій Лещенко.

ЛЕЩЕНКО С.А. Дякую. Шановні громадяни України! Сьогодні останнє пленарне засідання Верховної Ради України восьмого скликання. Цей парламент не був ідеальним. Кожного дня я зустрічаюся з киянами, слухаю їх і відверто кажу, що визнаю провини, до яких, можливо, я не був дотичний, але парламент «накосячив», не виконав того, заради чого він обирався. Навіть якщо з цим боровся, все одно недостатньо боровся. Це означає, що я маю нести за це відповідальність, тому що ми прийшли змінювати країну.

Водночас скажу, що мені не соромно за свої п'ять років у Верховній Раді, тому що кожного дня я працював на киян, на громадян України, не на свої інтереси, а для того, щоб мати чесну владу, щоб кошти бюджету спрямовувалися на потреби всіх громадян, а не кількох родин, які узурпували владу в країні. Тому свій останній виступ у парламенті я хочу присвятити звіту про проведену роботу.

Отже, було прийнято у співавторстві 13 законів, проведено 400 зустрічей і прийомів громадян, опрацьовано понад 3 тисячі звернень. Зокрема, ідеться про боротьбу з олігархічними монополіями, які наживаються, а потім витягують гроші з кишень громадян і вкладають в олігархічні проекти, в корупцію, в те, щоб і далі бути при владі.

Зокрема, мною врятовано від переслідування СБУ незалежних маленьких трейдерів скрапленого автомобільного газу.

Щоб не допустити побудови на цьому ринку монополії Медведчука, я борюся з дизельною монополією Медведчука.

Я боровся з «Роттердам+» і особисто подавав позови на людей, які запровадили цю шахрайську схему в Україні, на чиновників влади Порошенка.

Мною врятовано від розтрати 1 мільярд гривень, який мав бути освоєний фірмами-прокладками, що обсіли Міністерство інфраструктури. Ідеться про днопоглиблювальні роботи в порту «Південний». Ці гроші врятовані від розграбування.

Мої виступи лунали в інтересах українських підприємців, які потерпали від свавілля Служби безпеки України.

Я особисто як депутат врятував від закриття медичний заклад – поліклініку водників по вулиці Петра Сагайдачного в Подільському

районі міста Києва. Можу навіть похвалитися, що отримав лист-подяку від працівників цього медичного закладу. Він врятований від закриття.

Як народний депутат я посприяв у проведенні ремонтних робіт у переміщеному до Бахмута Горлівського інституту іноземних мов.

Мною як народним депутатом зроблено безліч запитів до правоохоронних органів про те, щоб влада і прокурор діяли в інтересах громадян.

Мною було зроблено все для притягнення 276 суддів-зрадників з Криму до відповідальності.

Мною було зроблено все, щоб «Нафтогаз України» отримав перемогу у Стокгольмському арбітражі. Підпис голови компанії як доказ цього є в моєму розпорядженні.

Тому, громадяни України, робіть висновки на наступних виборах і голосуйте...

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, перепрошую, я не надаватиму додаткового часу, давайте домовимося: рівно 3 хвилини, щоб усі записані встигли виступити.

Олег Ляшко. Будь ласка, регламент 6 хвилин. Йому передав слово колега.

ЛЯШКО О.В. Шановні українці! Сьогодні я маю честь і можливість звернутися у парламенті восьмого скликання, який припиняє свою роботу. Ми йдемо на парламентські вибори, наша команда Радикальної партії, будучи в опозиції до Зеленського і до його політики. Я звертаюся до українців і наголошую ще раз: сьогодні єдина політична сила, яка в опозиції до Зеленського, – це Радикальна партія Олега Ляшка. Я хочу вам, шановні українці, пояснити, чому ми в опозиції до Зеленського.

Тому що Зеленський хоче продати чужинцям українські чорноземи. Ми вважаємо, що це злочин проти людей, це злочин проти українського села, це вбивство українського села – продавати землю чужинцям. Зеленський і представники його партії на всіх зустрічах з Міжнародним валютним фондом говорять про те, що одним із перших законів, які вони збираються прийняти у новій Верховній Раді, буде закон про продаж землі.

Я йду до парламенту, щоб не допустити продаж землі чужинцям. Я звертаюся до українських селян, до людей, які завжди підтримували мене і мою команду: 21 липня прийдіть на вибори і проголосуйте за Радикальну партію. Ваш голос за Радикальну партію – це голос за справедливість, це ваш народний голос тут, у парламенті нового скликання.

Подивіться, які колони сюди сунуть: самі ліберали і лібертаріанці, для яких права людини, соціальний захист людини, захист трудових людей – пустий звук. Тому що вони грантожери і керовані ззовні, їм в іноземних столицях розказують, що робити, і вони готові це виконувати тут, у парламенті.

Команда Ляшка – це українська команда, для якої головний пріоритет – це Україна, це робочі місця для українців, це відновлення українського села, української промисловості, українського виробництва і української сили. Тому наша команда в парламенті не дасть їм продати землю іноземцям.

І Зеленський, і Порошенко, і Вакарчук – всі вони кажуть, що готові голосувати за ринок землі. Радикальна партія Ляшка – єдина в цьому новому парламенті... І не важливо, скільки нас буде. Безумовно, що більше, то краще, але хай би скільки нас було – вирішує лідерство, а не кількість. Ми готові до боротьби! Як сьогодні в опозиції до Зеленського, так само в парламенті ми не дамо їм продати землю.

Подивіться ще одну їхню заяву, яку вони зробили два дні тому: вони хочуть скасувати мораторій на заборону вивезення з України необробленого лісу-кругляку, який ми два роки тому вибили, вигризли у парламенті. На саміті «Україна – ЄС» це було одне з ключових питань, які обговорювалися в таємному режимі. Зеленський взяв на себе зобов'язання скасувати мораторій.

Я звертаюся до жителів України, від Карпат до Сумщини: скасування мораторію на вивезення з України необробленого лісу-кругляку – це варварська вирубка лісів, це знищення сотень нових деревообробних підприємств, які з'явилися в Україні за останні два роки, коли наша команда добилася цього мораторію. Десятки тисяч українців залишаться без роботи, без засобів до існування, не матимуть чим годувати свої сім'ї – ось що пропонує Зеленський, скасовуючи цей мораторій.

У новому парламенті я не дам ані Зеленському, ані іншим запродавцям скасувати мораторій на вивезення з України лісу, необробленої деревини, щоб не створювали за рахунок нашої деревини робочі місця за кордоном. Моя політика – припинити використовувати Україну як сировинну колонію. Наш пріоритет – відновлення економіки, робочі місця для українців, подолання бідності, зростання добробуту кожної української сім'ї, перегляд умов співпраці з Міжнародним валютним фондом.

Це те, чого не робить нинішня влада. Те, що робив Порошенко, ту саму політику залежності, угодовства, сировинної колонії, продовжує Зеленський, тому що їм треба кредити. Це єдине, на що вони здатні, – набирати кредитів. Заради кредитів вони готові продавати землю, вивозити ліс, людей, знищувати село і місто. Політика моя і Радикальної партії – протилежна, тому ми в опозиції до Зеленського.

Окремо про не економічну політику, а про світоглядну, про українські речі. У новому парламенті Зеленський намагатиметься скасувати закон про мову, установити особливий статус для Донбасу, провести референдум про членство України в НАТО. Хоча це членство вже зафіксовано в Конституції України, і Зеленський як Президент зобов'язаний виконувати Конституцію, а не ревізувати її. Шановні українці, я вам обіцяю, у новому парламенті ви побачите, що Ляшко – єдиний, хто буде проти цього боротися. Я не дам Зеленському відібрати в українців мову, землю, державність, легалізувати терористів і проводити будь-які меншовартісні речі.

Я змушу Зеленського бути Президентом України, а не губернатором Малоросії. Я не дам Зеленському забрати в українців майбутнє, ми будемо в опозиції до нього. Я претендую на те, щоб зайняти посаду Голови Верховної Ради України в новому скликанні, щоб захистити Україну, захистити українську землю і українське майбутнє. Підтримуйте Радикальну партію!

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. До слова запрошується народний депутат Мірошніченко, якому передає слово для виступу Ігор Шурма.

МІРОШНИЧЕНКО Ю.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні виборці! Шановні колеги! Я хотів би привернути вашу увагу до проблем багатьох українців, які не можуть вирішити спори в судах. Зокрема, до проблеми відсутності суддів у судах. До тривалого часу отримання остаточного рішення суду, оскільки на кожному етапі, крім того, що багато часу забирає розгляд справи, ще подаються апеляція, касація. До неможливості вирішити проблему і після отримання рішення суду через надзвичайно низьке виконання рішень в Україні.

Яким чином можна було б і потрібно було б, виходячи з досвіду цивілізованих країн світу, вирішити цю проблему? Ця проблема вирішується за рахунок медіації. Суть медіації полягає в досудовому або позасудовому варіанті вирішення спорів, коли дві сторони, які мають конфлікт, за допомогою фахово підготовленого медіатора готують мирову угоду. Після цього вже немає потреби виконавцям, державним чи недержавним, допомагати виконувати це рішення. Після цього немає подальшого невдоволення однієї із сторін, яка програла суд.

Саме тому, шановні колеги, я подав законопроект [№ 10425](#), який на підставі частини четвертої статті 124 Конституції України, якою встановлено: «Законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору», – запроваджує інститут медіації. Законопроект дозволяє створити умови, за яких громадяни значно швидше і з меншими втратами, у тому числі матеріальними, без подальшого конфлікту зможуть врегулювати будь-які конфлікти і спори.

Наступного тижня, 18 липня о 12 годині, на базі профільного Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя буде проведено національну конференцію на тему: «Законодавче забезпечення медіації в Україні». Запрошую всіх народних депутатів, усіх професіоналів, які працюють у галузі медіації, усіх активістів, які дотичні до проблем вирішення спорів, до участі в цій конференції, щоб ми в наступному скликанні змогли ухвалити цей закон...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Друзі, а закон важливий, дуже важливий, це правда.

До слова запрошується пані Кацер-Бучковська. Будь ласка.

КАЦЕР-БУЧКОВСЬКА Н.В. Добрий день, шановні колеги! Сьогодні я хочу поговорити про енергобезпеку, оскільки насправді це надзвичайно важлива складова національної безпеки держави, про те, що ми зробили за чотири роки.

Вперше за історію України в 2014 році на рівні парламенту ми почали дискусії щодо питань енергобезпеки і розробили концепцію енергобезпеки. Ми зареєстрували законопроект про енергетичну безпеку, було пророблено багато міжнародної роботи, переговорів разом з Комітетом у закордонних справах, з іншими колегами по фракції, і на сьогодні ми маємо дуже добрі результати.

Ми прийняли закони «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», про регулятора, які дали можливість виграти позови у Стокгольмському арбітражі, зробити Україну енергетично незалежною, не закуповувати більше газ у одного постачальника, а мати можливість вільно купувати його на ринку і не платити за це політичну ціну.

Нам також вдалося разом з парламентською дипломатією зупинити на два роки будівництво «Північного потоку», на сьогодні ця боротьба ще триває. Ми очікуємо санкційний закон, прийнятий парламентом Сполучених Штатів Америки. Данія на нашій стороні, яка не дозволяє будувати «Північний потік». Тому ми маємо добрий результат, це більше 4 мільярдів доларів для українського бюджету.

Ми також приділяли дуже велику увагу не лише законодавчій роботі, а й практичній імплементації, тому активно залучали інвестиції у газовидобування. На сьогодні ми маємо канадських, американських, британських інвесторів, сильні українські компанії, які видобуватимуть газ на дев'яти великих ділянках в Україні, це більше 1,5 мільярда доларів у найближчих півтора року і більше 5,5 мільярда доларів за час дії угод. Тому я вважаю, що ці договори повинні бути якнайшвидше підписані, щоб ці компанії приступили до видобутку газу, який у перспективі, через п'ять-сім років, дасть можливість Україні не закуповувати природний газ.

Що ще потрібно зробити? У першу чергу, подбати про те, щоб Україна збільшувала свою енергетичну ліквідність.

Ми повинні докласти зусиль для того, щоб Україна стала східноєвропейським газовим хабом, щоб ми могли також постачати скраплений природний газ (LNG). Це питання не тільки забезпечення газом, не тільки ціни (ціна на сьогодні падає), а й питання диверсифікації постачання газу, питання нашої безпеки.

Ми повинні створити газову біржу.

Ми також повинні зосередитися на тому, щоб залучити глобального інвестора – сильну компанію для видобутку газу в Чорному морі.

Це дасть можливість Україні стати повністю енергетично незалежною і зробити український газ дешевшим. Тому я вважаю, що наступному парламенту...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, дуже багато бажаючих виступити. Дякуємо вам, шановна колего.

Будь ласка, пані Пташник запрошується до слова.

ПТАШНИК В.Ю. Добрий день, шановні українці! Сьогодні останнє засідання парламенту цього скликання, і я вважаю, що обов'язком кожного народного депутата є звітування про свою діяльність у Верховній Раді. Саме тому сьогодні присутні не так багато народних депутатів, але присутні ті, хто вважає своїм обов'язком бути на пленарному засіданні та звітувати перед вами.

На чому я хочу зосередитися? За свою каденцію я намагалася пропонувати законопроекти і приймати закони, спрямовані на захист бізнесу, на розвиток чесної, прозорої конкуренції, які допомагали запроваджувати реформу децентралізації. Разом з багатьма експертами ми, власне, просували ці законопроекти в парламенті. І вони були прийняті. Зокрема, законопроекти, спрямовані на посилення ролі міжнародних експертів під час відбору суддів до антикорупційного суду. Законопроекти, спрямовані на захист прав громадян. Законопроекти, які мали змінити парламент і провести реформу (на превеликий жаль, парламентська реформа не була проведена).

Водночас чотири роки я працювала як позафракційний народний депутат і тепер хочу подякувати всім народним депутатам з різних фракцій, які підтримували мої законодавчі ініціативи і голосували за

них, незважаючи на те, що я не мала команди за своїми плечима. Я дякую тим, хто голосував за рішення парламенту про те, щоб Антимонопольний комітет став прозорим і публікував абсолютно всі свої рішення. Я дякую тим, хто підтримав реформу корпоративного права, зміни до законодавства про акціонерні товариства, законопроекти щодо децентралізації, законопроекти, які посилювали захист громадян.

Хочу наголосити, що в наступній каденції, якщо я буду народним депутатом, планую займатися вирішенням питань ЖКГ і вважаю, що потрібні рішучі зміни. Зараз я зустрічаюся з виборцями у Шевченківському районі міста Києва і бачу, в якому ганебному стані знаходяться будинки. Очевидно, що потрібно приділити цьому увагу. Я хочу зробити так, щоб унеможливити розподіл Київрадою бюджету в ручному режимі, що наразі відбувається.

Я дуже переживаю, якою буде кількість проукраїнських народних депутатів у парламенті наступного скликання, чи буде їх достатньо, щоб протидіяти російській агресії і проросійським народним депутатам, які, на жаль, також ідуть у парламент. Я все-таки хочу, щоб запрацював принцип: закон – один для всіх, тому закликаю і прошу вас обирати свідомо, аналізувати кожного кандидата, для того щоб у парламент наступного скликання прийшли ті...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, пані Вікторіє, і бажаємо вам успіху і перемоги.

До слова запрошується Єгор Соболев. Будь ласка.

СОБОЛЄВ Є.В. Свій останній виступ у цій Раді я хочу розпочати зі слів подяки людям, які нам дуже допомагали. Звісно, можна багато говорити про наших міжнародних партнерів, про колег, які займали тут принципову позицію, але я завжди пишався і вважав ключовою позицію громадян. Невелика кількість активних принципів громадян насправді допомагала приймати найважливіші рішення цього парламенту. І я хочу сказати найтепліші слова всім колегам, друзям з Центру протидії корупції, з Інституту законодавчих ідей, з Центру UA, з *Transparency International*, з Громадського люстраційного комітету, з багатьох інших громадських організацій, ініціатив і просто людям – від підприємців до добровольців цієї війни

за незалежність, – серед яких були ті, які присвячували свій час управлінню своєю державою. Для мене це головний урок цієї Ради.

Всі рішення, все, чого потребує українське суспільство, воно може легко отримати, тільки воно має це розуміти. Воно має розуміти свої сили. І воно має розуміти, що парламент, Президент, уряд – це все наслідок дій або бездіяльності громадян.

Якщо ви хочете захищеного життя, якщо ви хочете справедливості, якщо ви хочете турботи (а хто цього не хоче?), то дуже важливо, щоб ви делегували свої повноваження принципівим і дієвим людям або самі йшли в політику, якщо таких людей не бачите або бачите недостатньо.

Думаю, головне прокляття цього парламенту, що принципівим і дієвим людей дуже не вистачало. І навіть добрі закони, які ухвалювалися, часто тими самими народними депутатами, Президентом, міністрами не виконувалися. І я думаю, що це проблема, яка дуже сильно вдарила по багатьох досягненнях цієї Ради.

Не будьте ідіотусами, як називав Арістотель людей, які ухиляються від заняття політикою. Шукайте поміж себе принципівим людей, творіть разом з ними політичні сили. Робімо нашу державу сильнішою, справедливішою, захищенішою. До зустрічі в цих справах!

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

До слова запрошується Рефат Чубаров. Колеги, нагадую, о 13 годині ми будемо закривати останню сесію Верховної Ради України восьмого скликання і просимо, щоб всі народні депутати прибули до сесійної зали. Будь ласка, пане Рефате.

ЧУБАРОВ Р.А., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Шановні громадяни України! У своєму виступі я хочу подякувати не лише своїм колегам, а передовсім сказати щирі слова вдячності українському суспільству, мільйонам українців в Україні і тим, які живуть в інших країнах, але відчувають себе українцями і дбають про Україну, за потужну підтримку Криму, тимчасово окупованого Російською Федерацією, кримськотатарського народу і за нашу спільну роботу задля України включно з Кримом.

Хочу сподіватися, що новий склад парламенту України стане більш ефективним щодо деокупації Криму, щодо внесення змін до Конституції України стосовно Автономної Республіки Крим.

Шкодную, що, незважаючи на те, що всі підготовчі роботи були здійснені, попередньому керівництву не вистачило політичної волі надати Криму статус національно-територіальної автономії, виходячи з права кримськотатарського народу на самовизначення у складі Української держави.

Я також хочу висловити високу пошану та підтримку кримськотатарському народу, який ненасильницькими методами і формами чинить спротив російській окупації. Особливо хочу подякувати тим, які два дні тому вийшли на мітинг протесту проти репресій і переслідування кримськотатарського народу на Красній площі у Москві, у лігві бандитсько-терористичної Російської держави.

Користуючись нагодою, хочу всім нагадати, що після масових протестів кримських татар 1987 року, коли декілька тисяч людей з'їхалися до Москви з усіх місць вигнання, через неповні чотири роки Радянський Союз розпався. Впевнений, що завдяки нашим спільним діям щодо спротиву розпадеться і Російська Федерація. Я дійсно горджуся всіма тими, хто живе у Криму і хто чинить спротив Російській Федерації. Спасибі вам.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо вам і дякуємо за спільну боротьбу за повернення Криму.

До слова запрошується Віктор Кривенко. Будь ласка.

КРИВЕНКО В.М. Народний Рух України. Шановне товариство! Шановні глядачі! Це фінальний виступ у цьому скликанні. Мені не соромно за жоден свій вчинок, я пишаюся багатьма речами, які ми спільно зробили, – це і закон про українську пісню на радіо, і загалом питання збереження нашої ідентичності, і все, що ми зробили в гуманітарній сфері, і закон про Пласт, і що вдалося 17 мільйонів гривень спрямувати на розвиток Пласту, і питання економічної сфери, зокрема створення Експортно-кредитного агентства, заборона вивезення лісу-кругляку тощо. Я вважаю, що народні обранці повинні звітувати перед виборцями, тому підготував свій звіт і опублікую його.

Понад 190 законопроектів подано, у яких я є автором або співавтором, 38 із них стали законами. Більше 4,5 тисячі звернень та

запитів було підписано за цей час, а за кожним із цих запитів стоїть конкретна проблема або людини, або компанії, на яку нападають силовики.

Прийняті закони, ініціатором і автором яких був я, які дозволили вижити заводу «Антонов», три роки тому ми зняли з підприємства борговий зашморг, 450 мільйонів гривень спрямували на порятунок мого рідного «Південмашу», де я працював заступником генерального директора.

Ми прийняли закон (я був співавтором) про спрямування 5 відсотків рентної плати за користування надрами до місцевих бюджетів. Для прикладу, за минулий рік Гадяцький район отримав плюс 93 мільйони гривень, Лохвицький район – плюс 101 мільйон гривень.

Ми багато займалися правозахистом, зокрема щодо вбивства сестри Ірини Ноздровської, потім самої Ірини. Мій помічник адвокат Андрій Руденко продовжує займатися цими справами. За два роки ми змогли посадити вбивцю і продовжуємо вести багато інших резонансних справ. Це питання в Ірпені, де 2 тисячі дітей не пішли до садочків і шкіл, у Василькові, де відбуваються масштабні розкрадання, і питання російського громадянина, який зараз очолює Одесу, який минулого року два місяці переховувався через заяву, яку я ініціював, і НАБУ порушило кримінальні справи.

Сотні мільйонів гривень пішли на різноманітні культурницькі проекти, на економічні проекти, на потреби громад (довго можна зачитувати) – від збереження петриківського розпису до підтримки Українського інституту національної пам'яті. Багато що зроблено, але багато ще можна зробити.

Зараз я балотуюся по виборчому округу № 151– це Гадяцький, Лохвицький, Чорнухинський, Пирятинський райони, частина Лубенського району і Гребінківський район. Я буду гідно і з честю представляти наш округ, якщо мені довірять. На виборах закликаю аналізувати шлях тих людей, які балотуються, підтримати рухівців по всій Україні. А тих людей, яких учора, у такий надзвичайно важливий день, не було на роботі, яких сьогодні, в останній робочий день, немає в залі, у жодному разі не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

До слова запрошується народний депутат Логвинський. Будь ласка. Колеги, прошу повертатися до сесійного залу, за кілька хвилин будемо закривати сесію.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»)*. Шановні друзі! Шановні громадяни України! Багато моїх колег розповідали, що вони зробили, які вони круті. Я хочу почати свій виступ з іншого. Я хочу подякувати всім українцям за те, що вони дійсно круті. Тому що зараз прапор України піднімається по всьому світу. Тому що в усьому світі знають, які українці насправді, – вони гідні, вони захистили власну державу. Ми – круті, і саме з цієї фрази я хотів би почати свій виступ.

Шановні друзі, знаєте, на жаль, інколи ми недооцінюємо себе, і це погано. Ми змогли зробити сильну армію, яка захистила нашу державу, захистила наших дітей (*Оплески*). Якою раніше була наша армія? Як хтось сказав, як прапор, якийсь десь вкрали. Ні, у нас бійці! Тепер на рівні Держави Ізраїль або Сполучених Штатів Америки кажуть: «Ми пишаємося вашою армією». Такого досвіду ніколи не було. Ми це зробили – захистили від агресора. Ми відберемо контроль над Кримом. Ми пишаємося кримськими татарами, які навіть під тиском, навіть на півострові строгого режиму залишаються українцями.

Так, шановні друзі, нам є чим пишатися. У нас є лідери, які навіть під тиском захистили економічне зростання держави. Путін зробив усе для того, щоб підпалити це дерево, щоб воно впало. Ні, ми втримали.

Коли пан Яценюк починав працювати, було 20 тисяч доларів на рахунку бюджету. Але ми вийшли, ми – гідні. Тому коли кажуть, що бракує лідерів... У нас є лідери, які повели вперед нашу державу.

Щойно пан Олег Ляшко у своєму виступі розповів, скільки зробили і як воювали. Ми й надалі повинні воювати за свою безпеку. Є багато інших людей, я всіма вами пишаюся, але головне, щоб українці вами пишалися. Я впевнений, що вони це доведуть на виборах, і до парламенту будуть обрані гідні представники.

Я хочу вам сказати, друзі, про те, що вкрай важливо, щоби українці зробили все для того, щоб відчувати те, що зробив цей

парламент – фракції Радикальної партії, «Народний фронт», «Блок Петра Порошенка», «Самопоміч», навіть опозиція, які воювали за власну державу. Тому я закликаю, друзі, обирайте тих людей, які своїми вчинками, своєю долею, сильною командою зробили нинішню Україну, захистили всіх нас.

Хочу також сказати, що вчора ми з паном Олегом Ляшком і паном Лозовим зустрічалися з Прем'єр-міністром Держави Ізраїль. І він сказав: «Вас ніхто не переможе, бо найсильніша зброя – це патріотизм. І він у вас є».

Ми переможемо! Я пишаюся вами, українці! Дякую всім. Дякую моїм помічникам, які допомагали.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

До слова запрошується народний депутат Шверк. Він передає слово Івану Споришу. Будь ласка, пане Іване, просимо вас до слова.

Колеги, я прошу повертатися до сесійного залу.

СПОРИШ І.Д., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»).* Вінниччина, виборчий округ № 15. Мені дуже приємно виступати перед завершенням десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання. Це почесно і для мене, і для нас усіх. Чому? Тому що мені якось так вдалося, що я стовідсотково відвідував пленарні засідання, не пропустив жодного голосування, тож, можливо, саме тому мені випала честь виступити на завершення діяльності Верховної Ради восьмого скликання.

Я запитую своїх друзів, які сидять у цьому залі, хто з них іде на вибори. Наприклад, мені дуже шкода, що Ганна Гопко не йде на вибори. Мені здається, що таких, як голова Комітету у закордонних справах, має бути більше в цьому залі (*Оплески*). Я не кажу про себе. Такі, як я, – можливо, це вже історія. А ось молодь має бути в цьому залі і продовжувати справу.

Ви знаєте, я повторював і ще не один раз повторю: все-таки наш парламент зробив дуже багато. І якщо вдасться тому парламенту, який прийде після нас, проголосувати за стільки реформ, як ми, прийняти стільки законів, як ми прийняли, то це, думаю, буде дуже великий

плюс. Проте, мені здається, що майбутній парламент, мабуть, не буде настільки освічений. Хоч дисципліна у нас була погана, нам вдалося дуже багато зробити.

Тому я хочу подякувати всім своїм колегам, з якими працював, зокрема з нашого Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, в якому я очолював підкомітет з питань молодіжної політики, сім'ї та дитинства, голові комітету Артуру Палатному. Мені приємно, що я працював у такому комітеті.

Я хочу звернутися до наших виборців. Шановні виборці, я багато разів говорив про це з трибуни: не наступайте на одні й ті самі граблі, дивіться, обирайте, щоб потім не казали: «Ми обрали не той парламент, який хотіли». На жаль, це буде. Але дуже хотілося б, щоб цього не було, щоб усі розуміли роботу, яку ми разом з вами робили в цьому парламенті.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Шановні колеги, дозвольте і мені від імені нашого парламенту подякувати Івану Споришу як найбільш відповідальному народному депутату України, який не пропустив жодного засідання. Були такі дні, коли в цьому залі були тільки президія і Іван Спориш, але ми все одно продовжували нашу роботу. Бажаємо вам, пане Іване, успіху на наступних виборах.

Шановні колеги, за кілька хвилин розпочнеться урочисте закриття десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання. Я запрошую до сесійного залу всіх народних депутатів України. Ми раді, що до нас доєднується уряд.

Колеги, ми маємо ще буквально кілька хвилин на виступи. Будь ласка, пане Кишкар, вам слово.

КИШКАР П.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Іване Дмитровичу, перепрошую, я на декілька відсотків відстав від вас, але маю честь подякувати людям, кожному з вас за прийняту реформу децентралізації, за започатковану реформу освіти, яку я частково критикую та намагаюся зробити кращою, за величезний пласт роботи, від Закону «Про національну безпеку України» до питань гуманітарного

розмінування. Наступним кроком, я впевнений, буде прийнято план деокупації, демілітаризації Автономної Республіки Крим і східних районів Донбасу, які найближчим часом будуть повернуті під суверенітет Української держави.

Думаю, що робота кожного з нас з часом буде відзначена позитивними змінами, які відчує кожний громадянин України. Для нас робота продовжується, хоч би на яких посадах ми працювали, в яких відомствах чи міністерствах. Позиція державної людини, позиція державника – це захист національних інтересів як таких, що вищі за колективні і за особисті інтереси.

Я, Павло Кишкар, у тому числі як кандидат у народні депутати на наступних парламентських виборах, гарантую, що цей принцип переважання державних інтересів над колективними і особистими буде реалізовано в моїх діях, хоч би де я працюватиму (*Оплески*). Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Колеги, у нас є час буквально ще на один виступ. За записом зараз має виступати Іван Спориш, він передає слово пану Шверку. Будь ласка.

Колеги, це буде останній виступ з різних питань. Я прошу всіх повертатися до сесійного залу.

ШВЕРК Г.А. Шановні колеги! Я хочу подякувати всім вам за те, що ви якісно працювали у Верховній Раді України восьмого скликання. Хоч би що хто казав, я вважаю, наша Рада зробила багато для того, щоб Україна була українською, якісною і такою, якою можна пишатися. Я дуже хотів би, щоб наша країна залишалася такою, щоб кожен громадян України, а також українці, які живуть за кордоном, могли нею пишатися.

Я вважаю, що ми багато для цього зробили. Я був членом Комітету з питань свободи слова та інформаційної політики. Наш комітет багато зробив для того, щоб української мови стало більше в українському телерадіопросторі. Вважаю, що за це нашій Раді можна лише подякувати. Мені дуже хотілося б, щоб ці надбання залишилися дороговказом і для наступного складу Верховної Ради.

Хочу побажати всім своїм товаришам, які балотуються, перемоги, щоб вони і в наступному складі парламенту продовжували нашу справу. Також хочу побажати всього найкращого тим моїм колегам, які, як і я, не будуть балотуватися і не збираються займатися політикою надалі. Як громадяни України ми будемо робити все для того, щоб наша країна ставала кращою з кожним днем. Слава Україні!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, час для виступів народних депутатів завершено.

На закриття сесії прибули Прем'єр-міністр України Володимир Борисович Гройсман і члени Кабінету Міністрів України. Вітаємо вас (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, до слова запрошується Голова Верховної Ради України Андрій Володимирович Парубій. Давайте привітаємо нашого шановного Голову (*Оплески*).

ПАРУБІЙ А.В. Друзі, сьогодні, фактично, заключний день нашої роботи, і я можу з честю сказати, що за роки, які ми працювали разом, окрім великої важливості законів, які ми приймали, ми показали і велику результативність.

Верховною Радою України восьмого скликання проведено 580 пленарних засідань, прийнято 2734 законодавчі акти, у тому числі 987 законів та кодексів у цілому. Також Верховною Радою України восьмого скликання проведено 35 парламентських слухань. Це статистика, яка демонструє результат, кількість законів. Але ми всі пам'ятаємо, якої якості і якої потуги були закони, які приймалися тут Верховною Радою України, як часто нам доводилося відчайдушно, з останніх сил об'єднувати всіх у залі, щоб вийти на успішне голосування, на успішну реформу. І це відбувалося в той час, коли нам доводилося відбивати російську агресію. Це відбувалося в той час,

коли нам доводилося в кожному бюджеті виділяти більше коштів для Збройних Сил, для військових.

Ми захищали Україну від агресора і водночас реформували всі сфери суспільного життя. Я нагадаю пенсійну реформу, нагадаю медичну реформу, нагадаю реформу місцевого самоврядування, на моє переконання, одну з найбільш успішних реформ. Я хочу подякувати Володимирі Борисовичу Гройсману і всім членам уряду за підготовку і проведення тих реформ (*Оплески*). І що було важливо? Велика координація між комітетами Верховної Ради і міністрами в підготовці кожної з тих реформ.

Пригадайте нашу антикорупційну реформу, Єгоре, коли багато хто не вірив, що це можливо, але створено всі антикорупційні органи. Це нашим парламентом запроваджена, я переконаний, найбільш відкрита система електронного декларування у світі. Українським парламентом прийнято Закон «Про Вищий антикорупційний суд» з урахуванням усіх зауважень Венеціанської комісії. Це рішення продемонструвало повну єдність громадянського суспільства, українського парламенту і наших закордонних партнерів.

Ми реформували поліцію.

Колеги, ми провели історичні рішення в гуманітарній сфері. Пригадайте наші закони про декомунізацію. Який великий порив був у залі, коли ми фактично змінювали гуманітарну політику України. Адже декомунізація – це була ментальна деокупація України, бо для Путіна важлива війна за серця і уми людей, а ми наповнювали наш простір українським духом.

Пригадуєте, коли ми вводили квоти на телебаченні і радіо, багато хто говорив, що можуть бути конфлікти, що суспільство не сприйме. А потім як суспільство аплодувало, коли чули українську пісню на всіх каналах телебачення і радіо.

Я хочу подякувати В'ячеславу Кириленкові, як і всім членам уряду, за закони щодо захисту української книги і розвитку нашої культурної сфери (*Оплески*).

Нагадаю, як ми голосували за звернення до Всесвятійшого Патріарха. Ми не знали точно, чи будуть голоси, багато хто сподівався на Божу поміч. Це звернення, яке започаткувало шлях до Томосу, було прийнято в цьому залі.

Звичайно, наше рішення про прийняття закону про українську мову було неймовірною перемогою цього скликання, як і вчорашнє рішення про Виборчий кодекс. Ми зробили в гуманітарній сфері неймовірні речі: після багатьох десятиків років ми нарешті визнали всіх, хто воював за українську незалежність у ХХ столітті, учасниками національно-визвольної боротьби, а також учасниками бойових дій. Це велика історична справедливість, яку ми спільно змогли здійснити в сесійному залі, в якому ми мали честь працювати спільно з Юрієм Шухевичем, сином Головного командира УПА Романа Шухевича (*Оплески*).

Особливо хочу відзначити міжнародну діяльність. За ці роки нам спільно з Президентом Порошенком вдалося створити потужну анти-путінську коаліцію. Мало хто вірив, що це можливо, що можливо протягом п'яти років втримувати санкції проти російського агресора. Завдяки великій дипломатії і парламентській, завдяки координації спільної роботи Міністерства закордонних справ і Президента Порошенка ми отримали цю коаліцію. І я вважаю великою перемогою те, що ми внесли зміни до Конституції, визначивши, що стратегічний напрям України – це напрям до НАТО і ЄС, що демонструє незворотність цього напрямку. Я переконаний, це історичне рішення, яке було прийнято цим парламентом.

Нас багато критикують, і напевно, є за що. Напевно, були помилки. Усі ці роки нам доводилося працювати в неймовірних, у відчайдушних умовах, але я напевно знаю, що кожний з народних депутатів розумів відповідальність, яка лежала на нас. Кожен з урядовців знав і розумів відповідальність кожного нашого рішення, кожної нашої дії і кожен відчайдушно на своєму фронті проводив реформи – чи в медицині, чи в поліції, чи в Міністерстві фінансів.

І незважаючи на всю критику, незважаючи на ці абсурдні ідеї, щоб зачистити поле від усіх тих, хто п'ять років захищав нашу країну (власне, такою є вчорашня заява), я переконаний, що історія дасть високу оцінку нашим спільним діям. Ми будували фундамент великого українського дому, ми розвивали великий український дім і робили його сучасним та європейським.

Я хочу подякувати всім присутнім у залі народним депутатам незалежно від фракцій, незалежно від належності до тих чи інших партійних чи політичних груп.

Але все-таки окремо «Блоку Петра Порошенка». Дякую вам! Найбільша політична сила, без якої не було б жодного рішення в цьому парламенті. Я щиро вам дякую за відчайдушність, за дію і за постійну наполегливість (*Оплески*).

Я хочу подякувати «Народному фронту» (*Оплески*). Побратими, «Народний фронт» – бойова фракція, яка була ініціатором величезної кількості національних рішень у парламенті, яка своєю енергією, своїм духом проводила ці рішення.

Я хочу подякувати Радикальній партії (*Оплески*). Хочу подякувати за дуже твердий орієнтир, що, попри всі суперечки і сварки, коли стояло питання України, коли стояло питання головного, фракція Радикальної партії займала державницьку позицію, відкинувши всі політичні протистояння і амбіції.

Хочу подякувати «Самопоміч» (*Оплески*). У нас були суперечки, але ви були величезним енергетичним двигуном, особливо у сферах новаторства та антикорупції. Власне, цей двигун часто давав енергію для всього залу, щоб приймати рішення. І коли стояли рішення важливі, ми теж забували про будь-які розбіжності, ставали плече до плеча, як ми стояли і на Майдані, плече до плеча.

Хочу подякувати «Батьківщині» (*Оплески*). Сьогодні Олексій говорив про те, як багато ми прийняли новаторських рішень. І теж хочу подякувати, що коли стояли питання внесення змін до Конституції чи інші державницькі і національні питання, «Батьківщина» завжди стояла на позиціях української державності.

Хочу подякувати групам, але їх немає в залі (*Оплески*).

Позафракційним – особлива моя подяка (*Оплески*). Ви давали по 40 голосів за ключові рішення, більше, ніж деякі фракції. Це було неймовірно! За Виборчий кодекс – 40 голосів і за закон про мову – майже 40 голосів. Фактично, позафракційні давали ключові голоси під час ключових голосувань. Я хочу дуже щиро вам подякувати за таку підтримку.

Хочу подякувати за критику «Опозиційному блоку», який критикував нас протягом цих п'яти років. Ми цю критику уважно вислуховували і сприймали її.

Колеги, я хочу подякувати Арсенію Яценюку (*Оплески*), який був Прем'єр-міністром і спільно з нами розпочинав ці реформи, які були

непопулярними. І ми знали, що вони будуть непопулярні. Але він не шукав слави і твердо йшов, працюючи для України.

Хочу подякувати Володимиру Гройсману (*Оплески*). Я переконаний, що ці роки – це був неймовірний приклад, як парламент і уряд можуть працювати спільно.

Подивіться нашу історію, майже завжди це були конфлікти і протистояння. Ми змогли зробити систему, в якій і парламент, і уряд, і Президент працювали як одна команда. Тому що ми усвідомлювали: 100 років тому Україна програла, бо очільники держави між собою воювали, забуваючи про зовнішнього агресора. Ми змогли створити умови, попри всі суперечки, що плече до плеча ми стояли всі ці важкі й непрості роки. Переконаний, саме це дало нам змогу для будівництва нашого українського європейського дому.

Хочу подякувати Президентові Порошенку за його енергію, за його неймовірний професіоналізм, за всі ці роки (*Оплески*). Багато ініціатив щодо НАТО та ЄС, про які я говорив, – це були ініціативи Президента Порошенка. Його величезні зусилля – у відбудові та зміцненні української армії, в отриманні Томосу, побудові Православної церкви України. Це були наші спільні дії, де ми стояли плече до плеча, але був і його великий внесок як Головнокомандувача. І я ніколи не забуду, що для мене було честю, коли він давав наказ на контрнаступ, і українські війська, зміцнені і нашими рішеннями, переходили у контрнаступ проти ворога, проти противника, проти агресора. Я переконаний, що всі ці події вже стали частиною історії.

Гадаю, нам доведеться віддати ще багато зусиль, колеги і друзі, щоб захистити ті цінності, які ми тут здобували. Вибори – через вісім днів. Проте я впевнений, що незалежно від того, хто з нас де буде, – чи народним депутатом, чи громадським активістом, чи журналістом, чи просто політичним діячем, – ми будемо відчайдушно і твердо боронити ті цінності, які були прийняті в цьому парламенті. Ми будемо захищати їх у парламенті, на майданах, на вулицях, тому що це цінності українські, це наш великий і потужний здобуток.

Я впевнений, що ми будемо розвивати реформи, які започаткували в цьому скликанні Верховної Ради України. Ми приведемо Україну в ЄС і в НАТО. Всі ті, які протягом п'яти років будували фундамент для цього шляху, і надалі будуть працювати для цієї мети. Депутатство – це лишень одна з форм боротьби. Багато з присутніх

тут займалися будівництвом України без депутатства і поза депутатством. Я впевнений, друзі, що ми й надалі будемо працювати разом – в інших форматах, в інших діях, але ми будемо працювати спільно, плече до плеча.

Окрему подяку, як і вчора, я хочу висловити своїм заступницям (*Оплески*). Моя дуже щира подяка Ірині Геращенко (*Оплески*). У найважчі години в цьому парламенті її плече було поруч, її влучні слова допомагали нам знайти в залі і порозуміння, і правильні орієнтири. Пані Ірино, моя щиро подяка за всі роки цієї роботи. Пані Оксано, хочу вам подякувати за дуже професійні поради (*Оплески*). Я завжди зліва від себе чув і підтримку, і допомогу, і дуже професійні поради. Дякую вам за підтримку всі ці роки.

Я хочу окремо подякувати Апарату Верховної Ради України, всім працівникам (*Оплески*). Без них не було б отих законів, які ми творили. Ви знаєте, що ми змогли зробити багато речей неймовірних. Якщо не помиляюся, 56 років цей купол не ремонтувався. Ми змогли, знайшли можливість це зробити. Ви подивіться на хол Верховної Ради України, як він набув українського змісту. Ми заходимо до залу і бачимо портал з Державним Прапором України, Конституцією України та Актом проголошення незалежності України. Грушевський розпочинає пантеон голів Верховної Ради України. А стелі, де були комуністичні зображення, просто застелені. Ми наповнили український парламент українським духом, і це теж наше спільне досягнення. Я дякую за це Апарату Верховної Ради України.

Дякую за роботу протягом всіх п'яти років охороні, яка нам допомагала.

Дякую журналістам, які були з нами всі ці роки, і за критику, і за підтримку. Бо наша війна – це також і інформаційний захист від російського агресора. Якби ми всі ці роки не стояли плече до плеча, не об'єдналися в найбільш ключові моменти, ми не втримали б країну.

Дякую всім і не прощаюся (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, дозвольте, будь ласка, від імені не тільки президії, а всієї Верховної Ради України подякувати нашому шановному Голові Верховної Ради України Андрію Володимировичу Парубію, який весь цей час дуже віддано працював, знаходив компроміси в цьому непростому залі і дуже багато зробив

для посилення незалежності Верховної Ради України як єдиного законодавчого органу. Дякуємо, пане Андрію (*Оплески*).

ПАРУБІЙ А.В. Дякую, колеги, і до зустрічі! Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прем'єр-міністр просить 1 хвилину. Будь ласка.

ГРОЙСМАН В.Б., *Прем'єр-міністр України.* Шановний пане Голово Верховної Ради України! Мене попросили без агітації, тому я нічого не говоритиму про «Українську стратегію» (*Оплески*). Шановні колеги народні депутати! Шановний пане Голово! Шановні заступниці Голови Верховної Ради України! Сьогодні – день подяки. Я думаю, що є за що сказати «дякую» кожному народному депутату.

Чесно можу сказати, що робота і в парламенті, і на посаді Прем'єр-міністра не була для мене легкою. Я думаю, ви про це знаєте. Я думаю, що нам вдалося вирішити ряд важливих питань, приймати правильні закони. Але є багато того, що нам не вдалося. І тому ми маємо сьогодні на адресу влади загалом багато критики. Я думаю, що часто вона є справедливою, але нам вдавалося робити те, що було необхідно державі.

Я не буду повторювати все те, що було зроблено. Про це сказав Голова Верховної Ради Андрій Володимирович. Я просто хочу подякувати кожному з вас, хто весь цей час служив державі, хто робив це щиро, відверто, хто свої політичні амбіції відставав у бік, а приймав правильні державницькі рішення. Думаю, що саме такі рішення заслуговують на повагу.

Дякуючи кожному народному депутатові, пане Голово, хочу щиро подякувати вам (*Оплески*). Я завжди відчував і відчуваю вашу підтримку. Наші стосунки завжди були побудовані на взаємній повазі, я дуже їх ціную. І хочу побажати всім нам, щоб ми з кожним днем були ще більш впевнені у майбутньому, щоб Україна відбулася як

сучасна європейська держава. Мені дуже хочеться, щоб все те, що ми з вами зробили, принесло благополуччя кожній українській родині. Усім щиро дякую і бажаю нам успіхів! Слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Відповідно до затвердженого нами календарного плану проведення десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання 12 липня передбачено завершення пленарної роботи. Нагадую всім, що наступного тижня, з 15-19 липня, народні депутати працюють у комітетах, комісіях і фракціях.

Шановні народні депутати, десята сесія Верховної Ради України восьмого скликання завершить свою роботу 19 липня 2019 року, а останнє пленарне засідання десятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання оголошується закритим.

(Лунає Державний Гімн України).

Дякую! Слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!